

PCN

PEST CONTROL NEWS®

TIJDSCHRIFT VOOR DE PLAAGDIERBESTRIJDINGSBRANCHE

JUNI 2017

35

Wet Natuurbescherming:

Kijk op pagina **4, 28, 29, 30, 39, en 40**

Marlies, reeds 25 jaar bij RIWA en Killgerm

05

Een interview met Marlies, het aanspreekpunt van Killgerm.

Inspectie Leefomgeving en Transport

16

Een belangrijke brief over het buitengebruik rodenticiden

Killgerm Infodagen 2017

28

Wanneer u niet op de Infodagen geweest bent, lees hier wat u heeft gemist.

Hogere prestaties - Lager verbruik -
Minder glas- en kwikinhoud

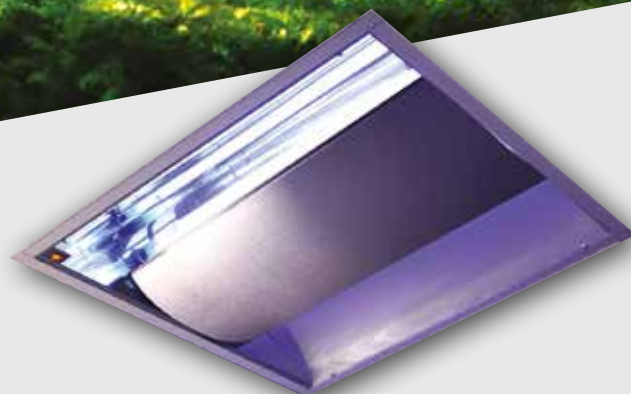
Het assortiment milieuvriendelijke vliegenlampen biedt innovatieve designs voor een uitermate efficiënte en tegelijk discrete beheersing van vliegende insecten.

Alle modellen zijn voorzien van een elektronische ballast en unieke PestWest® Quantum® 14 Watt T5 lampbuizen die grensverleggende en energie-efficiënte UV-lichttechnologie combineren. Vliegende insecten worden op discrete wijze gevangen op de universele Chameleon® lijmplanken die achter de decoratieve voorzijde verscholen zitten.

- Onafhankelijk gecertificeerd conform de meest recente Europese wetgeving
- 3 jaar garantie
- Snel en gemakkelijk te servicen (geen gereedschap nodig - geen starters om te vervangen)
- 14 Watt Quantum® shatterproof lampbuizen
- Elektronische ballast
- Volledig metalen constructie
- De Chameleon® lijmplanken en 14 Watt Quantum tubes passen in alle modellen uit dit assortiment

Chameleon® Sirius

ON-TOP PRO2

Chameleon® VEGA

Volg ons op: Twitter Facebook

Stand van zaken buitengebruik rodenticiden

Met ingang van 20 april waren 50 plaagdierbedrijven en 70 agrariërs bezig of hadden zich gecertificeerd voor het buitengebruik rodenticiden. **07**

Pest Control News

www.pestcontrolnews.com/dutch

Redacteur

Dr. ing. Joeke Nijboer

Redactioneel medewerkers

Ardaan Gerritsen/Rinus van Zanten/

Yvonne van Gorp

Oplage

1800 stuks

Contact gegevens

Dhr. J. Nijboer

Struisvaren 21

2661 PW Bergschenhoek

Nederland

Tel: +31 (0)654907935

Email: Joeke@pestcontrolnews.com

Advertenties

Rinus@pestcontrolnews.com

Ontwerp

Albatros Marketing (UK)

Druk

CTP Digital Printing

www.ctp-digitalprinting.be

Samen met Killgerm naar Ouwehands dierenpark! **10**

Ter afsluiting van het 20-jarig jubileum van Killgerm was voor plaagdierbestrijders een bijeenkomst georganiseerd in Ouwehands Dierenpark.

Borrelia burgdorferi **12**

Informatie over ziektes die door teken kunnen worden overgebracht, waaronder de ziekte van Lyme.

6 juni 2017: 1^e Wereld Plaagdierdag **13**

Door verschillende organisaties in de wereld is 6 juni uitgeroepen tot Wereld Plaagdierdag.

Overwegingen bij te hanteren bestrijdingsmethoden **14**

In dit artikel wordt ingegaan wat een rat of muis voelt wanneer hij rodenticiden heeft gegeten of gevangen wordt met een klem.

Wasberen, mooie dieren maar niet gewenst **15**

Krijgen we na een invasie van steenmarters nu ook te maken met een invasie van wasberen?

Aan alle professionele plaagdiermanagement-bedrijven in Nederland **15**

Een brief van de Inspectie Leef-omgeving en Transport van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu waarin wordt meegedeeld dat vanaf 1 juni 2017 actief wordt gekeken hoe het Buitengebruik rodenticiden bij gecertificeerde en niet-gecertificeerde bedrijven wordt toegepast.

Van den Akker Plaagdierbeheer **18**

In dit artikel wordt verteld wat Van den Akker Plaagdierbeheer zoal doet. Onder andere komen de bestrijding van woelratten en de bestrijding van wespen met WaspBane® aan de orde.

Killgerm Infodagen 2017 **28**

Lees in dit artikel wat er zoal besproken werd tijdens de Killgerm Infodagen op 19 en 20 april in Apeldoorn en Gilze.

Voorjaarsbijeenkomst PLA..N **37**

Op 22 maart werd een bijeenkomst van de leden van PLA..N gehouden op de Wageningse Universiteit. Lees daarover in dit artikel.

Technische Commissie NVPB **38**

Joan Schouten vertelt over zaken waar de Technische Commissie van de NVPB zich mee bezighoudt. Deze zaken hebben invloed op alle werkzaamheden van plaagdierbestrijders.

Decentralisatie Natuurbeleid **40**

Met ingang van 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming van kracht. Tijdens een bijeenkomst van de NVPB vertelden Mark Hoevenaars en Alfred Dreyer daarover.

Lutz Jacobi interim-directeur KAD **41**

Op 3 april is Lutz Jacobi benoemd als interim-directeur KAD.

© Pest Control News Limited 2016.

Niets uit deze uitgave mag op enigerlei wijze worden overgenomen zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever. Pest Control News aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid voor aangeleverd materiaal zoals advertenties en teksten. Pest Control News aanvaardt geen claims voortvloeiende uit advertenties of resultaten naar aanleiding van het gebruik van middelen en producten.

Pest Control News houdt zich het recht voor om artikelen te weigeren.

VOLG ALTIJD DE AANWIJZINGEN VAN DE LABEL. GEBRUIK BIOCIDEN VEILIG!

Van de redacteur,

Op het opleidingsgebied hebben de plaagdierbestrijders een enerverende tijd achter de rug. Zowel de coördinatoren/directeuren van de opleidingen bij de KAD (Nico Vonk) en de SPA/Musca-groep (José van Uffelen) zijn niet meer werkzaam op het gebied van de Nederlandse opleidingen voor plaagdierbestrijders. Zoals het nu lijkt blijven beide instituten met dezelfde BT-opleidingen en nascholingen doorgaan, maar of er in de toekomst iets gaat veranderen is niet bekend.

Misschien betekent het wel dat er een toenadering komt tussen het exameninstituut van de KAD-opleidingen en het exameninstituut dat de examens beoordeelt van de SPA/Musca-opleidingen. De beide brancheorganisaties zijn in elk geval voor één onafhankelijk exameninstituut.

Het KAD heeft nu een interim-directeur, mevrouw Lutz Jacobi. Zoals ze vertelde in de vorige editie van Pest Control News stelde zij voor om de onderlinge samenwerking tussen brancheorganisaties, adviescentra en opleidings- en exameninstellingen te verbeteren. Ze stelde ook dat het onderzoek op het plaagdiergebied gestimuleerd moet worden. Ook zouden gemeenten meer aangesproken moeten worden op hun verantwoordelijkheid, het publiek meer moeten worden voorgelicht en de overheid zou meer de centrale coördinatie moeten voeren. Er zou een betere afstemming met de overheidsinstellingen moeten komen op het plaagdierbestrijdingsgebied. IPM moet belangrijker worden en overheden, organisaties en bedrijven moeten in de gaten krijgen, dat het op den duur economische voordelen biedt. Ik ben benieuwd hoe mevrouw Jacobi als interim-directeur bij het KAD één en ander gestalte zal geven.

Met ingang van 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming in werking getreden. Deze wet is een samenvoeging van de Flora-en-faunawet, de Boswet en de Natuurbeschermingswet. De eerste opmerking van plaagdierbestrijders is natuurlijk: Nou en? Wij bestrijden alleen plaagdieren en dat heeft niets te maken met natuurbescherming. Dat klopt echter niet!

In de wet staat aangegeven welke dieren beschermd zijn en welke niet. Ten opzichte van vroeger zijn daar veranderingen in gekomen. Ook staat aangegeven waar

zoogdieren en vogels mee gevangen mogen worden; ook daar hebben veranderingen in plaatsgevonden. Ontheffingen moeten nu niet landelijk, maar per provincie worden aangevraagd. Wees er op verdacht dat een ontheffing per provincie kan verschillen!

Een paar vragen die in de praktijk kunnen voorkomen met antwoorden daarop.

Vraag: Mag op een erf (dus buiten gebouwen) een kastval gebruikt worden bij overlast met steenmarters? Antwoord: Dat hangt er van af. Alleen als de provincie dat toestaat via vrijstelling of ontheffing.

Vraag: Bestrijden van overlast van een roekenkolonie in een dorp. Heb je daar een ontheffing of misschien een vrijstelling voor nodig? Antwoord: Ga eerst bij de provincie na of zij een vrijstelling heeft verleend aan de gemeente voor overlastbestrijding roeken. Zo niet, dan moet er mogelijk eerst ontheffing worden aangevraagd.

In de Wet Natuurbescherming komen ook de invasieve soorten aan de orde. Dat zijn diersoorten die door of via personen in Nederland terecht gekomen zijn en mogelijk problemen veroorzaken. Sommige van deze diersoorten (maar ook plantensoorten) zouden bestreden moeten worden, zoals de grijze eekhoorn, de wasbeer en de nijlgans; deze vogel waarschijnlijk met ingang van juni 2017, volgens Europese richtlijnen. Hoe moet dat en door wie zal dat gedaan worden? Gaan jagers dat doen of zijn dat werkzaamheden voor plaagdierbestrijders?

Uit deze vragen met hun antwoord en opmerkingen blijkt al dat er nog heel wat discussies zullen ontstaan over wat wel en wat niet (meer) mag. Plaagdierorganisaties zouden in overleg moeten gaan met de overheid om één en ander duidelijker én eenvoudiger te maken. Totdat er meer duidelijkheid is kan een plaagdierbestrijder bij een probleem waarvoor hij mogelijk een ontheffing nodig heeft het beste contact opnemen met de ambtenaar in de betreffende provincie die belast is met de Wet Natuurbescherming, of een plaagdierdeskundige die op de hoogte is van de uitvoering van deze wet of een onafhankelijke deskundige, zoals van het adviesbureau Boereman & Van den Brink.

Ten slotte de brief, afkomstig van het ministerie, waarin aangegeven wordt dat gecontroleerd zal worden op de juiste toepassing van het buitengebruik rodenticiden zowel bij gecertificeerde als bij niet-gecertificeerde bedrijven, met ingang van 1 juni 2017.

We zullen zien hoe een en ander gaat verlopen in de komende tijd!

Van de redacteur Joeke Nijboer

Marlies, reeds 25 jaar bij RIWA en Killgerm!

Bijna alle plaagdierbestrijders in Nederland, die weleens een bestelling hebben gedaan bij RIWA of Killgerm hebben Marlies Mutsaers aan de telefoon gehad.

Na een paar zomers in Griekenland gewerkt te hebben vond Marlies het tijd worden om een vaste baan te zoeken. Ze kwam een advertentie tegen van het bedrijf Protekta/RIWA in Breda, vlak bij haar woonplaats Oosterhout.

Protekta, als uitvoerend bedrijf in Materiaalbescherming en Plaagdierbestrijding, en RIWA, als distributeur van plaagdierbestrijdingsmiddelen en aanverwante artikelen. Het bedrijf, met de toenmalige directeur Thijs Zandbergen, zocht voor RIWA een medewerker/ster voor de functie van administratief verkoper binnendienst. Marlies werd voor deze functie per 1 juli 1992 aangenomen.

Wie waren toen jouw collega's in het begin bij RIWA?

“RIWA bestond toen uit vijf personen (zie foto). Bert Spiering was onder Zandbergen eindverantwoordelijk voor RIWA en hield zich vooral bezig met export en marketing, Jan Boomaars was magazijnmedewerker, Rinus

van Zanten was de buitendienst medewerker, Boudewijn Tonnaer verzorgde de inkoop en de boekhouding en ik was dus administratief verkoper binnendienst. We maakten toen al gebruik van computers en een eenvoudig voorraadprogramma. Ook werd veelvuldig gebruik gemaakt van de fax.” Begonnen op kantoor in de Mathenestestraat 27-29 te Breda en een jaar later, 24 juni 1993 verhuisd naar een groot nieuw pand aan de Schapenweide te Breda.”

Waar staat de naam RIWA voor?

“Volgens vele plaagdierbestrijders is dat een afkorting van ”Rlnus Weet Alles”. Maar de naam is afkomstig van de twee beginletters van de voor- en achternaam van Richard Wainhausen. Wainhausen was uit NAZI-Duitsland gevlucht en in 1938 heeft hij het bedrijf opgericht in Amsterdam; een bedrijf gericht op de handel en productie van reinigings- en ongediertebestrijdingsproducten.

In de loop der jaren is RIWA meerdere malen overgenomen alvorens Thijs Zandbergen RIWA in de jaren zeventig aan zijn bedrijf Protekta Breda toevoegde.”

Wat houdt je werk in?

Het verwerken van bestellingen die binnenkomen per telefoon, mail of de website. Ik beantwoord zoveel mogelijk de vragen die ik krijg over producten of bijvoorbeeld leveringen. Kortom, mijn plek is de spil van het bedrijf. Verder houd ik me bezig met de facturering en debiteurenbeheer. Uiteraard is kennis van onze producten heel belangrijk in mijn dagelijkse bezigheden. “

Er zijn door de tijd nogal wat veranderingen geweest bij RIWA, hoe zit dat?

“Ja, RIWA is verschillende keren in andere handen gekomen en ik heb dan ook verschillende

leidinggevend en gehad zoals Peter Cottee, Bart Bosman en meest recentelijk voor de overname door Killgerm Bert Spierings. Het waren soms nogal roerige tijden en we waren dan ook blij dat we op 28 juli 2011 overgenomen werden door Killgerm Benelux waar mijn oud collega Marc van Zanten directeur is. Ook mijn collega bij RIWA Jan Boomaars ging mee over naar Killgerm Benelux.

De cirkel was rond: Ik ging weer samenwerken met een aantal oude collega's waar ik mee begonnen was."

Is het nu drukker dan vroeger?

"Ja, Killgerm Benelux heeft zich ontwikkeld tot 1 van de toonaangevende distributeurs in de Benelux en dat betekent dat wij, Nancy vanuit Turnhout en ik vanuit Gilze het dagelijks razend druk hebben. Een toch wel groot verschil met mijn activiteiten voor de overname. De bestellingen worden tegenwoordig veel via de website en per email geplaatst en minder per telefoon ofschoon daar toch nog heel veel gebruik van gemaakt wordt. Ik werk nu met een modern bestel- en voorraadbeheerprogramma waar ook de facturering aan vast gekoppeld is. Het systeem in Gilze en Turnhout is hetzelfde en is op beide locaties in te zien."

Werk je alleen in Gilze?

"De helaas overleden vroegere algemeen directeur van de Killgerm Group UK, Jonathan Peck, wilde altijd al een verkoopkantoor hebben in Nederland. Ik werkte in eerste instantie op het oude kantoor van RIWA aan de Schapenweide in Breda maar sinds een aantal jaren hebben we nu een kantoor aan de Nieuwstraat in Gilze. Ik zit daar samen met Olga Struijs, die de boekhouding doet. Regelmatig komen ook onze vertegenwoordigers Jan Boomaars en Hans de Bont op ons kantoor binnen vallen."

Werk je de hele week?

"Toen ik bij RIWA begon, werkte ik 5 dagen per week. Toen mijn dochter in 1999 geboren werd, ben ik 3 dagen gaan werken en sinds 2014 werk ik 4 dagen per week. Drie dagen per week werk ik in Gilze en 1 dag per week werk ik vanuit Turnhout."

Is het een leuk team, en werk je liever in Gilze of in Turnhout?

"Killgerm Benelux is de laatste jaren enorm gegroeid en bestaat nu uit 13 personen."

We hebben een geweldig team dat uitstekend met elkaar kan opschieten. Omdat ik dicht bij het kantoor in Gilze woon ben ik snel op kantoor. Maar ik ga ook graag naar Turnhout.

Kom je de plaagdierbestrijders die je aan de telefoon hebt wel eens tegen?

"Jazeker! Sinds de tweede keer dat de RIWA Infodagen gehouden werden in 1992, in Noordwijk, Zwolle en Veldhoven, verzorg ik inschrijving en de uitreiking van de batches aan de deelnemers. Zodoende ken ik niet alleen de mensen via de telefoon maar ook van hun gezicht. De RIWA Infodagen, nu de Killgerm Infodagen, zijn altijd leuke evenementen. Veel voorbereiding, in de eerste jaren vaak sjouwen met zware en onhandige panelen, maar onveranderd 's avonds altijd gezellig met alle standhouders en mijn collega's van Killgerm."

Wil je dit nog lang blijven doen?

"Ja! Killgerm is een geweldige werkgever en het werk met mijn collega's en de vele contacten zijn heel leuk!"

Innovatie bij **PestWest**®

www.pestwest.com

Titan IP

De elektronische vliegenvanger Titan IP is eenvoudig te installeren, garandeert lage verbruikskosten en beschikt over een weerbestendige coating. Dit maakt hem perfect voor de agrarische markt en met name voor de intensieve veehouderij.

De Titan 200 IP is robuust en krachtig en beschikt over een metalen behuizing en een hoogwaardige industriële transformator die vliegende insecten gedurende vele jaren effectief elimineert. De opvangbak kan in één handomdraai geopend worden en de krachtige 20 Watt Quantum tube kan snel en gemakkelijk vervangen worden.

Het toestel is IPX4 geclassificeerd en is geschikt voor gebruik binnen in gebouwen en half-open gebouwen zoals stallen, hangars, schuren, etc. voor een allround en milieuvriendelijke beheersing van vliegende insecten zonder gebruik van giftige bestrijdingsmiddelen.

• Afmetingen (HxBxD)	47 x 30 x 30 cm
• Gewicht	5 kg
• Vangbereik: plafondmontage/vrijstaand	160 m2
• Afwerking	Zwart
• Tube (compact)	1 x 20 Watt
• Garantie	3 jaar
• Geïntegreerde elektronische ballast	

Sunburst® TAB nu met afgeronde hoeken

De Sunburst® TAB is de laatste nieuwe toevoeging aan het Sunburst-assortiment. Hij is bestemd voor gebruik in de horeca maar kan in geplaatst worden in bijvoorbeeld keukens, lunchrooms, restauratiezalen en cafés.

Het geborstelde RVS paneel schermt de lijmplank af voor een discrete vliegenvangst. De Sunburst® TAB kan zowel horizontaal als verticaal tegen de muur gemonteerd worden of aan het plafond worden opgehangen. De hoogwaardige 24 Watt compact tl-lamp, aangedreven door een elektronische ballast en ondersteund door een aluminium reflector, garandeert een optimale beheersing van vliegende insecten en lage elektriciteitskosten.

De Sunburst TAB heeft sinds kort een aangepast design met afgeronde hoeken en de cover zal binnenkort, naast het standaard RVS model, ook leverbaar zijn in een zwarte en witgelakte uitvoering!

• Afmetingen (HxBxD)	25,5 x 42,5 x 10 cm
• Gewicht	1,2 kg
• Vangbereik: wandmontage/plafondmontage	50 m2
• Afwerking	RVS
• Tube (compact)	1 x 24 Watt
• Gevoed door elektronische ballast	

Stand van zaken buitengebruik rodenticiden

Met ingang van 20 april 2017 zijn plaagdierbestrijdingsbedrijven gecertificeerd voor het buitengebruik van rodenticiden (IPM Rattenbeheersing). Verschillende bedrijven zijn nog bezig om zich te laten certificeren vóór 1 juni 2017. 1 juni is de datum waarna ratten buiten alleen maar mogen worden bestreden met rodenticiden wanneer het bedrijf is gecertificeerd voor de KPMB-module IPM Rattenbeheersing, zoals genoemd is het handboek "Beheersing rattenpopulaties rondom gebouwen en opslagplaatsen, 2.0 d.d. 20-02-2016" (HBR) en indien de uitvoerende personen de opleiding IPM buitengebruik hebben gevolgd en met goed gevolg hebben deelgenomen aan het examen.

Van de circa 22.000 agrariërs hebben er zich zo'n 700 laten registreren bij ILT en zijn naar inschatting op dit moment een 70-tal concreet bezig om zich te certificeren.

De inspecteurs van IL&T gaan na 1 juni zowel bij gecertificeerde als niet-gecertificeerde bedrijven, bij agrariërs maar ook bij plaagdierbestrijdingsbedrijven kijken in hoe verre het IPM protocol Rattenbeheersing buiten wordt toegepast. Het Ctgb volgt hoe de implementatie van dit protocol verloopt. Wanneer de interpretatie van het protocol niet aan hun verwachtingen voldoet zal serieus overwogen worden om het gebruik van

rodenticiden buiten helemaal te verbieden. Het Ctgb heeft ook plannen om met ingang van 2018 rodenticiden binnen op een vergelijkbare manier toe te staan als het buitengebruik.

Samenvattend betekent het dat vooral de agrariërs nog een inhaalslag hebben te maken!

Volgens het protocol IPM Rattenbeheersing mogen rodenticiden alleen buiten worden gebruikt rondom voedselopslagplaatsen en gebouwen. De maximale afstand om rodenticiden te plaatsen bepaalt de professionele plaagdierbestrijder op basis van de risico-inventarisatie. Dit enkel op andere terreinen dan natuurgebieden en indien het verantwoord is met het oog op risico's voor mens, dier en milieu.

Rodenticiden mogen niet worden toegepast in natuurgebieden en open terreinen. Onder natuurgebieden worden gebieden verstaan waar wilde dieren kunnen voorkomen. Bestrijders wordt verzocht om met het resistentieonderzoek mee te doen, maar het is dus een inspanningsverplichting en geen uitvoeringsverplichting. Daartoe moeten (delen van) de oren van gevonden dode ratten naar de Universiteit van Wageningen opgestuurd worden voor resistentieonderzoek. Voor meer informatie kijk op www.bruinerat.nl.

Als u als plaagdiermanagementbedrijf of agrariër ervoor kiest om geen anticoagulantia (rodenticiden) om gebouwen en voedselopslagplaatsen te gebruiken, is het certificaat IPM Rattenbeheersing niet nodig. Als rodenticiden worden gebruikt moet men altijd werken volgens het certificatieschema IPM Rattenbeheersing.

Het is mogelijk om zich te laten certificeren voor het buitengebruik rodenticiden, ook al worden op het moment van certificeren geen ratten buiten bestreden met rodenticiden.

Voor algemene zaken rondom IPM Rattenbeheersing, kijk op: <http://kpmb.nl/Stichting-KPMB/IPM-Rattenbeheersing>

Voor veel gestelde vragen rondom IPM Rattenbeheersing kijk op: <http://kpmb.nl/Stichting-KPMB/IPM-Rattenbeheersing/Veel-gestelde>

sakarati[®]

Sakarati[®] Assortiment

Ontworpen door experts,
voor gebruik door professionals

GEbruik BIOCIDEN VEILIG. LEES ALTIJD HET ETIKET EN DE PRODUCTINFORMATIE VÓÓR GEbruIK.

UTILISEZ LES BIOCIDES AVEC PRÉCAUTION. AVANT TOUTE UTILISATION, LISEZ L'ÉTIQUETTE ET LES INFORMATIONS CONCERNANT LE PRODUIT.

Killgerm Nederland b.v.
Nieuwstraat 51A – 5126 CB Gilze (NL)
t +31 (0)76 548 4650 e verkoop-nl@killgerm.com
www.killgerm.nl

Rentokil

De Experts in Pest Control

Er zijn wel 217
verschillende soorten
ongedierte en alleen
wij kunnen ze
allemaal aan.

**Heeft u last van muizen, ratten, kakkerlakken, vliegen, mieren of ander ongedierte?
Bel dan direct 24/7 gratis met Rentokil Pest Control op 0800 – 73 68 654.**

Onze vakbekwame medewerkers kunnen dit probleem snel, effectief, discreet en met milieuvriendelijke oplossingen voor u bestrijden. Naast het Keurmerk Plaagdiermanagement zijn wij ook ISO 9001:2008, ISO 22000, VCA** en IKB PSB EN NEN 4400-1 gecertificeerd. Zo werkt Rentokil Pest Control al jaren aan de professionalisering en de kwaliteit van de dienstverlening.

Neem vandaag nog contact op met uw specialist in ongedierte.

0800 - 73 68 654 | www.rentokil.nl | info@rentokil.nl

RentokilNederland | nl_rentokil

Van expert tot expert

Zijn feromoonvallen ook biociden?

Op 27 januari 2017 heeft Luxemburg de EU gevraagd om kleermotvallen ook onder de EU-Biocidenrichtlijn te laten vallen omdat deze lokstoffen/feromonen en lijm bevatten om motten te vangen. Vervolgens heeft de commissie, die artikel 3(1) van de EU Regulation no 528/2012 beoordeeld of ze inderdaad onder productgroep 19 vallen, een voorstel gemaakt met het verzoek om er mee in te stemmen. Bij het ter perse gaan van Pest Control News was nog niet bekend of het Directoraat die de uiteindelijke goedkeuring moest verlenen, tijdens de vergadering van 10-12 mei, hiermee heeft ingestemd.

Wat is het doel van feromoonvallen?

Het doel van deze vallen is om na te gaan of er insecten aanwezig zijn in een bepaalde ruimte. Pas wanneer er insecten worden waargenomen, kan overgegaan worden tot een bestrijding. Zonder lokstoffen worden er zeer weinig insecten gevangen in de lijmvallen. Het gevolg is dat er eerder en regelmatig preventieve behandelingen tegen motten en andere insecten met insecticiden zal plaatsvinden. Lijmvallen met feromonen vangen alleen de mannetjes. Hierdoor zijn de vallen ongeschikt als bestrijdingsmethode. Het zijn slechts indicatoren of er insecten aanwezig zijn. Het zijn derhalve geen biociden.

Wat zal er gebeuren als feromoonvallen onder de P19 biocidengroep gaan vallen?

- Lijmvallen met feromonen mogen niet meer gebruikt worden totdat ze wettelijk zijn goedgekeurd. Dat kan een lange tijd duren. In de tussentijd zal er meer preventief met biociden worden gespoten.
- De kosten van wettelijk goedgekeurde lijmvallen zullen aanmerkelijk hoger worden waardoor het aantrekkelijker wordt om preventief met biociden te spuiten.
- Vanwege de relatief geringe omvang van de markt is het weinig aantrekkelijk voor fabrikanten om goedkeuring te vragen, zeker omdat goedkeuring veel geld kost. Daardoor zullen er minder feromoonvallen beschikbaar zijn op de markt.
- Wanneer er niet voldoende alternatieven zijn voor vallen met feromonen zullen dezen gekocht worden uit niet-Europese landen via bijvoorbeeld internet.

Hopelijk zal het Directoraat het voorstel afwijzen.

20 JAAR 2016

Samen met Killgerm naar Ouwehands dierenpark!

Om de feestelijkheden rondom het 20-jarig bestaan af te sluiten had Killgerm Benelux op 17 februari voor plaagdierbedrijven een bijeenkomst georganiseerd in Ouwehands Dierenpark in Rhenen.

Negenenvijftig personen van een dertigtal bedrijven en gemeentes werden welkom geheten in zaal Kalahari tussen twaalf en één door Yvonne van Gorp, Jan Boomaars en Rinus van Zanten van Killgerm Benelux. Directeur Marc van Zanten kon vanwege griep helaas niet aanwezig zijn.

Nadat iedereen met koffie of thee was verwelkomd, heette Rinus van Zanten een ieder welkom en vertelde hij over het middagprogramma. Dat programma bestond uit een rondleiding door een drietal medewerkers van het park waarbij ook aandacht geschonken werd aan zaken die te maken hebben met de plaagdierbestrijding. Ter afsluiting van de middag werd nog een drankje aangeboden.

Na deze inleiding nam Gerard Meyer, curator en assistent-manager dieren, het woord. De heer Meyer werkt al meer dan 40 jaar in Ouwehands Dierenpark en vanaf 1976 was hij onder andere belast met de plaagdierbestrijding. Nadat het wettelijk verplicht werd heeft hij in 2002 het diploma bestrijdingstechnicus gehaald. Tijdens zijn korte powerpoint-presentatie vertelde hij dat men momenteel geen grote overlast heeft van plaagdieren maar dat men incidenteel wat last heeft van ratten, bosmuizen, wespen, vliegen, vlooiën, luizen, wormen, katten, vossen, boommarters, kraaiachtigen, reigers en mollen.

Tijdens zijn rondleiding vertelden hij en zijn mederondleidsters, tevens gediplomeerde plaagdierbestrijders, Marlies Hoogerwerf en Dorine van Appeldoorn, daar meer over. Preventie speelt een belangrijke rol om het voorkomen van plaagdieren binnen de perken te houden. Meyer en zijn collega-plaagdierbestrijders instrueren de medewerkers van Ouwehands, en dan vooral de dierenverzorgers, geen overtollig voer in de verblijven te laten liggen en gaten en sporen afkomstig van plaagdieren direct te melden aan de plaagdierbestrijders.

In de loop van de tijd is vooral de wering tegen ratten en muizen in oudere gebouwen aanzienlijk verbeterd. Bij het ontwerpen van nieuwe gebouwen wordt er rekening mee gehouden dat plaagdieren gebouwen niet gemakkelijk of helemaal niet kunnen betreden. Dat is vaak een moeilijke opgave omdat men verblijven zo 'natuurlijk' mogelijk wil inrichten hetgeen betekent dat er vaak vele schuilplekken zijn in bijvoorbeeld de beplanting rondom gebouwen.

Meyer geeft de voorkeur aan een biologische bestrijding. Een paar voorbeelden daarvan. De bodem van het gorillabedrijf bestaat uit grond. Wanneer de gorilla's gevoerd worden blijven altijd wat restanten voer liggen op die bodem en dat is ideaal voer voor muizen. Deze muizen kunnen leven in holen in de grond en achter en tussen de bomen en rotsen in het verblijf. Daarom zijn er stokstaartjes in het verblijf geïntroduceerd. Stokstaartjes leven in Zuid-Afrika in groepsverband en zijn echte carnivore dieren. In de natuur staan onder andere muizen op hun rantsoen. In het verblijf van de gorilla's jagen ze ook op de aanwezige muizen en wanneer er ooit nog een muis verdwaald raakt in het verblijf heeft die zeker pech. De gorilla's en stokstaartjes kunnen goed met elkaar opschieten en het heeft nog nooit geleid tot een gewond stokstaartje of een gewonde gorilla.

In sommige gebouwen worden ook katten gehouden. Deze katten zorgen ervoor dat muizen en ratten in de gebouwen weinig tot geen kans hebben om zich daar te vestigen. Tot slotte haalde de heer Meyer de bos- en ransuilen en sinds kort ook een kerkuil, aan in het park. De uilen broeden en jagen in het park. Ze zorgen er mede voor dat de hoeveelheid ratten en muizen buiten de verblijven op een aanvaardbaar peil blijft. Ouwehands Dierenpark ligt tegen een natuurpark aan en het is dan ook niet verwonderlijk dat regelmatig buizerds en sperwers waargenomen worden in het park. Vossen wilden vroeger ook nog wel eens het park bezoeken maar nadat rondom het park gaas diep ingegraven is, zijn ze niet meer waargenomen in het park.

Monitoren en inzicht hoe een dientuin werkt

zijn belangrijke zaken om het aantal plaagdieren binnen de perken te houden. Meyer en zijn twee medewerksters besteden gemiddeld elk één dag per 14 dagen aan plaagdierbestrijding. De werkzaamheden zijn zo ingericht dat men elkaars werk gemakkelijk kan overnemen en dat alle gebouwen minstens één keer per zes weken worden bezocht.

Na deze inleiding werd de groep opgesplitst in drie groepen en werd een rondleiding gegeven waarbij allerlei wetenswaardigheden werden verteld over het voorkomen van plaagdieren. Meyer vertelde dat op de zolder van het giraffehuis regelmatig een boomarter zit. Deze zorgt voor overlast bij verschillende diersoorten. Wegvangen heeft geen zin, omdat zijn territorium na het wegvangen snel opgevuld zal worden door een andere marter. Plekken waar de boomarter problemen zou kunnen opleveren worden aangepast en plekken in Ouwehands waar zij regelmatig voorkomt worden "boomarterproof" gemaakt.

Ouwehands Dierenpark is in 1932 geopend. Tijdens de slag om de Grebbeberg in 1940, is het park volledig vernield en vervolgens weer grotendeels herbouwd. In 1945 lag het park weer in de vuurlinie maar toen werd het herbouwd park in de as gelegd door de geallieerden. Begin 2000 werd het park overgenomen en de huidige eigenaar heeft een aantal nieuwe attracties aan het park toegevoegd. Het Berenbos is daar een voorbeeld van, evenals Gorilla Adventure, een groot

gebouw met gorilla's en een aantal andere diersoorten met informatie over het gebied waar ze voorkomen en alle problemen die ze daar ondervinden. Speciaal voor de kinderen is er de binnenspeeltuin RavotAapia en het verblijf Neus aan Neus, met ijsberen.

Meyer leidde ons natuurlijk ook langs Pandasia, het grote-pandaverblijf in aanbouw. Pandasia is een gebouw met een Chinese uitstraling en het is mede gemaakt door Chinezen. De Chinese

bevoegde autoriteiten die zorgdragen voor het plaatsen van grote panda's buiten China hebben het verblijf goedgekeurd en op 12 april zijn de twee panda's gekomen, WuWen en XingYan. Na een tijd in quarantaine gezeten te hebben, zijn ze zichtbaar voor publiek met ingang van 30 mei. De twee grote panda's worden gehuurd van de Chinezen gedurende vijf jaar voor een bedrag van één miljoen dollar per jaar. Grote panda's eten enorme hoeveelheden bamboe. De bamboe wordt betrokken van de Bamboegigant in Asten. Dit bedrijf levert reeds bamboe aan verschillende dierentuinen in Europa die ook grote panda's houden zoals Wenen, Berlijn, Edinburgh en Pairi Daiza in België. Niet alleen zijn de grote panda's een bezoek waard maar zeer zeker ook het schitterende gebouw waarin ze verblijven.

In het Berenbos worden ook wel eens ratten aangetroffen, die zich tegoed doen aan de voerrestanten die de beren soms achterlaten. De ratten zijn daar moeilijk te bestrijden. Wanneer er teveel ratten zijn worden de beren naar een ander perk overgeplaatst of opgesloten waarna bestrijding van de ratten kan plaatsvinden. Bestrijding vindt plaats volgens de regels voor het buitengebruik rodenticiden. Dat betekent dat er eerst gedurende tien dagen een niet-chemische bestrijding uitgevoerd wordt met klemmen in lokdozen. Wanneer dat niet afdoende is wordt er anticoagulantia geplaatst.

Vogels, vooral reigers, vormen regelmatig een probleem. Met behulp van lasers worden ze weggejaagd. Om ze definitief weg te jagen moeten ze gedurende langere tijd met lasers worden verwijderd. Wespenbestrijding vindt alleen plaats in de

tweede helft van het jaar wanneer de wespen het meer gemunt hebben op zoete etens- en drinkwaren. In samenwerking met het KAD is een plan bedacht om in die periodes WaspBane® wespenvangers in te zetten. Wanneer deze op de juiste plaats ingezet worden, is de overlast binnen een week opgelost. Door het accuraat en zorgvuldig inzetten van deze vallen is de wespenoverlast op de horecaterrassen in de loop van de jaren aanzienlijk verminderd en hoeven slechts enkele gevonden wespennesten per jaar met biociden worden behandeld. Kakkerlakken komen weinig tot niet voor in de gebouwen. Wel wordt er continu gemonitord om een uitbraak te voorkomen. Ooit heeft Meijer een uitbraak van Surinaamse kakkerlakken in één van de gebouwen gestopt door ze te vangen met behulp van potjes in de grond met daarin kakkerlakkengel.

Uit de verhalen van Meijer was duidelijk te merken dat plaagdierbestrijding in een dierentuin niet gemakkelijk is en dat men een ruime kennis en ervaring nodig heeft om de bestrijding optimaal uit te voeren. Deze kennis is zeker te vinden bij Meijer en zijn twee collega's.

Na de rondleidingen kon men nog op eigen gelegenheid het park verkennen waar, ondanks het regenachtige weer, gretig gebruik van werd gemaakt. Om vier uur was iedereen weer aanwezig in de zaal Kalahari. Tijdens de afsluitende borrel bedankte Rinus van Zanten de rondleiders en de aanwezigen en deelde hij mee, dat de aanwezigen ter afsluiting van het twintigjarige bestaan van Killgerm Benelux nog een koffiebekker, een sjaal en een muts konden ophalen bij Yvonne. Om vijf uur

waren de meesten op weg naar huis en konden terugkijken op een geslaagde middag in Ouwehands Dierenpark.

Borrelia burgdorferi

In de NRC van 1 april 2017 stond een interessant artikel van de wetenschapsjournalist Wim Köhler over een aantal aspecten van de ziekte van Lyme die nog niet algemeen bekend zijn. Hieronder een samenvatting.

Jaarlijks worden er in Nederland een miljoen mensen gebeten door een teek. Een vijfde van alle teken is besmet met de bacterie *Borrelia burgdorferi* (Bf-bacterie) die de ziekte van Lyme kan veroorzaken. Slechts één op de tien mensen die besmet zijn krijgen dan de ziekte van Lyme. De kans dat een gebeten persoon de ziekte van Lyme krijgt is dus 2 à 3 procent, hetgeen toch nog een 20 tot 30.000 personen per jaar zijn in Nederland. Een dikke 80.000 mensen bezoeken jaarlijks de huisarts in verband met een tekenbeet.

De ziekte van Lyme werd in 1977 voor het eerst beschreven, nadat kinderen in de stadjes Lyme en Old Lyme in de Amerikaanse staat Connecticut ziek waren geworden door een tekenbeet. In 1982 vond Willy Burgdorfer de veroorzakende bacterie en die naar hem werd genoemd: *Borrelia burgdorferi*.

Kenmerk van een tekenbeet met een besmetting *Borrelia burgdorferi* kan zijn een langzaam uitbreidende rode ring rondom de tekenbeet, maar het hoeft niet het eerste kenteken te zijn van de ziekte van Lyme. Wanneer zo'n rode ring aangetroffen wordt, wordt meestal een kortdurende antibioticakuur gegeven. Maar vage gewrichts-, huid-, zenuw-, oog- en hartklachten na verloop van tijd kunnen ook veroorzaakt worden door de Bf-bacterie. Deze klachten kunnen meestal pas opgelost worden door het langdurig verstrekken van antibiotica. En ook dan behoudt een aantal mensen nog klachten.

Inmiddels is duidelijk geworden dat de *Borrelia burgdorferi* bacterie bestaat uit een complex van 20 verschillende soorten bacteriën. Zo zijn er de *Borrelia afzelii*, *B. valaisiana*, *B. garinii*, *B. spielmanii* en *B. bavariensis*. Het lijkt erop dat alle bacteriën een ander ziektebeeld leveren. In Nederland komen de *Borrelia afzelii* en *Borrelia garinii* het meeste voor, na natuurlijk de burgdorferi-bacterie. De eerste *Borrelia*-soort veroorzaakt vooral huidklachten en vermenigvuldigt zich het meest in knaagdieren en kleine zoogdieren terwijl de tweede *Borrelia*-soort vooral zenuwaandoeningen veroorzaakt en zich vermenigvuldigt in vogels.

In de zomer van 2016 werd voor het eerst geconstateerd dat de tekenbacterie *Borrelia miyamotoi* teken-encefalitis (TBEV) kan veroorzaken in Nederland. Tot nu toe was deze

ziekte alleen aangetroffen in Midden- en Noord-Europa waar er soms ook tegen gevaccineerd wordt. Uit nader onderzoek bleek dat 0,2 procent van de teken op de Sallandse Heuvelrug deze bacterie bevat, die hersenontsteking kan veroorzaken.

Veel van de bacteriën, parasieten en virussen konden vroeger niet worden aangetoond maar moderne technieken hebben zelfs *Borrelia*-bacteriën aangetoond in de Tiroolse ijsmummie Ötzi die 5.000 jaar geleden is gestorven!

De genoemde bacteriën planten zich het beste voort in hun gastheer, de teek en blijven daar in leven. Dat de teek soms een mens bijt, is voor het in stand houden van de bacteriesoort vanuit het oogpunt van de bacterie gezien niet belangrijk. Maar de teek zuigt wel bloed bij alles wat hij tegenkomt, waaronder dus ook de mens. Een teek klimt omhoog in een lange grasspriet of struik en laat zich dan vallen op een willekeurig dier of een mens die langskomt. Een tekenvrouwtje legt in één keer ongeveer 2.000 eitjes aan het einde van haar leven. Slechts gemiddeld één daarvan groeit uit tot een volwassen eierlegend vrouwtje. Een teek heeft drie bloedmaaltijden nodig om de ontwikkeling van larve, naar nymfe en volwassen vrouwtje te doorlopen.

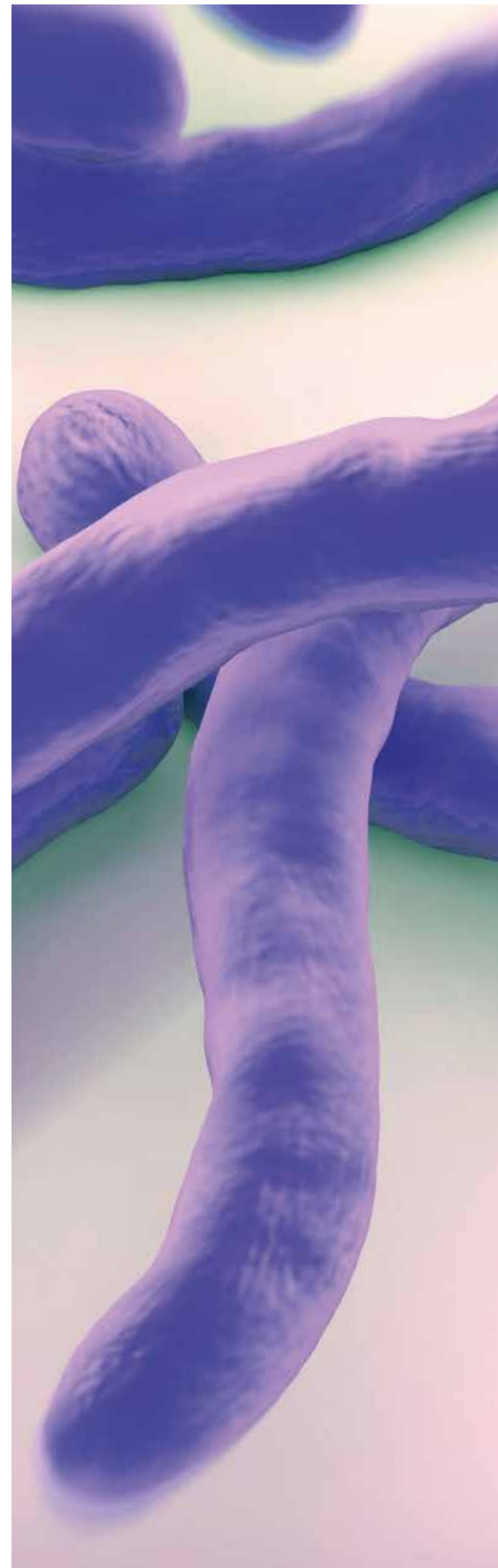
Volgens tekenonderzoekster en medisch insecten-deskundige Marieta Braks van het RIVM is het niet zo dat steeds meer teken besmet zijn, maar dat de mens steeds meer kans heeft om een teek tegen te komen. Nederlanders gaan vaker de natuur in en er komt steeds meer natuur. In de natuurgebieden leven ook steeds meer grote zoogdieren zoals reeën, herten, zwijnen en grote grazers en waar deze dieren zijn, zijn ook meer teken.

Hoewel er veel voorlichting is gegeven om het oplopen van tekenbeten te vermijden, neemt het aantal beten niet af. Daarom wordt nu meer en meer het accent gelegd op het voorkomen dat mensen blootgesteld worden aan teken.

De meeste mensen wandelen over paden en rusten uit op een bankje. Langs veel belopen paden kan bijvoorbeeld het gras gemaaid worden. Houtwallen rondom speeltuinen en natuurkampeerterreinen zorgen ervoor dat reeën buiten blijven en daardoor wordt de tekendichtheid op een bepaalde plek verminderd. Ook kunnen waarschuwbordjes geplaatst worden op plaatsen waar veel teken voorkomen.

Degen die alles willen weten over teken: Nederlandse tekenonderzoekers hebben eind 2016 een boek gepubliceerd met als naam "Ecology and Prevention of Lyme Borreliosis" Dit boek is gepubliceerd door Wageningen Academic Publisher, telt 462 pagina's en kost 99 Euro.

Bewerkt artikel uit de NRC

6 juni 2017: 1^e Wereld Plaagdierdag

Het is nog niet helemaal zeker maar het kan zijn dat u deze editie van Pest Control News pas ontvangt nadat de Wereld Plaagdierdag (Pest Awareness Day) op 6 juni reeds is geweest. Maar volgend jaar bent u zeker op tijd om daar aandacht aan te besteden!

Op initiatief van de Chinese Pest Management Association is reeds in 2015 het idee opgekomen om een bepaalde dag van het jaar uit te roepen tot Wereld Plaagdierdag. Mevrouw Xiao Yun Hunang, president van de Asia Pacific Pest Management Association (FAOPMA) legde tijdens de bijeenkomst van Italiaanse plaagdierbestrijders op 7 en 8 maart in Rimini uit dat het de bedoeling is om op 6 juni het bewustzijn bij de burgers over de wereld te kweken, dat professionele plaagdierbestrijders bescherming bieden aan hun voedsel, huizen, familie en aan het milieu waarin men leeft, hetgeen zeker niet onderschat moet worden. Zij stelde voor dat de professionele plaagdierbestrijders en hun organisaties het idee ondersteunen zodat het een jaarlijkse gebeurtenis zal worden waarbij plaagdierbestrijders op landelijk maar ook op lokaal niveau uitleggen aan het publiek wat plaagdierbestrijding inhoudt.

Speciaal voor die dag is een video uitgebracht (Promotional+Video+for+World+Pest+Day+Vol 2+480P; <https://www.youtube.com/watch?v=Jr06dMFLRa4&feature=youtu.be>). In die video wordt verteld wat de meest dodelijke diersoorten voor mensen zijn. Per jaar sterven 12 personen door haaien, 90 personen door grizzlyberen, 800 door krokodillen, 29.000 door nijlpaarden, 90.000 door slangen, maar 2.000.000 mensen door steekmuggen! Plaagdierbestrijders zijn de uitgelezen experts om die steekmuggen te bestrijden!

Misschien is het te laat voor dit jaar, maar plaagdierorganisaties en bedrijven in Nederland en België zouden verschillende activiteiten kunnen ontplooiën, zoals een persbericht verzenden met een daarbij behorende persconferentie, maar ook seminars en workshops kunnen organiseren, zowel landelijk als op lokaal niveau. En wat denkt u van speciale lessen op basisscholen?

Pest Control News zal er zeker op wijzen dat op 6 juni 2018 de 2de Wereld Plaagdierdag zal worden gehouden!

Slim knaagdieren monitoren met de modernste sensortechnologie van Xignal

- 24/7 online monitoren
- kostenbesparend
- past in IPM-protocol
- LoRa-technologie
- Gratis basisabonnement

De digitale muizen- en rattenval van Xignal met intelligente sensoren is dé oplossing voor nu en in de toekomst. Slim en duurzaam plaagdiermanagement!

detect

send

report

www.xignal.com

IPM

Overwegingen bij te hanteren bestrijdingsmethode

De definitie van een moderne plaagdierbestrijder luidt: "Vakbekwaam persoon die dusdanige maatregelen neemt dat de populatie ongewenste dieren op een bepaalde locatie tot een acceptabel niveau wordt teruggebracht, waarbij hij te werk gaat volgens het IPM-principe".

Hij houdt dus bij de bestrijding rekening met de IPM-gedachte, beoordeelt of er alternatieve bestrijdingsmethoden zijn, kijkt naar het gedrag van het te bestrijden dier tijdens de bestrijding en stelt de klant in kennis van alternatieve bestrijdingsmethoden.

Integrated Pest Management (IPM) staat voor een "Totale aanpak om plaagdieren te beheersen". De plaagdierbestrijder maakt daarbij gebruik van alle technieken die voorhanden zijn, waarbij chemische middelen als laatste redmiddel worden ingezet. Daarbij moet rekening gehouden worden met het welzijn (o.a. gezondheid) voor mens en dier, lage milieubelasting en vermindering van resistentie. De plaagdierbestrijder moet beseffen dat het alleen maar uitvoeren van een chemische bestrijding niet tot de uiteindelijke oplossing leidt omdat de kans groot is dat vroeg of laat het probleem zich weer openbaart. Habitatmanagement, waarbij uitvoerig aandacht besteed wordt aan omgevingsfactoren, reinigingswerkzaamheden en bouwtechnische zaken om plagen te bestrijden en te weren zowel nu als in de toekomst zijn de belangrijkste zaken waar aandacht aan besteed moet worden.

Er kan van uit worden gegaan, dat de meeste plaagdierbestrijders vinden dat een bestrijding zo snel en effectief mogelijk moeten worden uitgevoerd waarbij het dier zo weinig mogelijk lijdt, of het nu een bedwants of een rat is.

Bij een bestrijding, met de dood tot gevolg, kan een plaagdierbestrijder zich laten leiden door intuïties/emoties, feiten en principes hetgeen samengevat zijn moreel oordeel is. De plaagdierbestrijder moet daarbij dus de afweging maken welke methode hij kiest om bijvoorbeeld ratten en muizen te bestrijden. Gaat hij gebruik maken van klapvallen, lijmvallen, anticoagulantia of vergassing. Hieronder worden de effecten van een aantal dodingsmiddelen van muizen en ratten besproken.

Wanneer een muis of rat te weinig lokaas, bijvoorbeeld een anticoagulant, opneemt, kan het lang duren voordat hij sterft waardoor hij langer lijdt. De tijd totdat de dood intreedt hangt af van het soort middel, de leeftijd en gezondheid van het te bestrijden dier en de hoeveelheid die het heeft opgenomen. Wanneer ouderdieren sterven, sterven hun jongen in het nest door uitdroging en/of verhongering. Niet-doelorganismen kunnen ook sterven door het opeten van vergiftigde dieren of door opname van het lokaas.

Milde vergiftigingsverschijnselen bij opname van anticoagulantia zijn bijvoorbeeld bloedingen bij wonden, neusbloedingen, bloed in urine en ontlasting en algemene zwakheid. Ernstige vergiftigingsverschijnselen zijn verbloeding van interne weefsels en bloed zichtbaar op huid, in urine en in de uitwerpselen. Aangenomen wordt dat verbloeding bij knaagdieren op zich zelf niet pijnlijk is, maar wel de ophoping van bloed in weefsels zoals spieren, buik, longen, ogen etc.

Ratten en muizen die brodifacoum hebben opgenomen vertonen meestal vanaf enkele uren na opname tot 3 à 5 dagen daarna een verminderde activiteit, hebben een ander rust- en slaappatroon en hebben last van spiervlammingen en gedragsveranderingen. Sterfte treedt, afhankelijk van het dier en de opgenomen hoeveelheid, op binnen 1 tot 8 dagen. Bij te weinig opname aan lokaas herstelt het dier zich. Het kan enkele weken tot maanden duren voordat het dier volledig hersteld is en ondertussen lijdt het nog steeds aan diverse vergiftigingsverschijnselen.

Dode dieren kunnen nog lange tijd anticoagulantia bevatten. De halfwaardetijd van brodifacoum in bruine ratten is in bloed 6 ½ dag maar in de lever zelfs 130 dagen. Voorkomen moet worden dat dode vergiftigde dieren opgegeten worden door niet-doelorganismen.

Bij inlooppvallen worden dieren levend gevangen. De vallen zelf veroorzaken geen verwondingen maar het opgesloten zijn kan wel degelijk stress veroorzaken. Om honger en dorst te voorkomen, moet voedsel en water toegevoegd worden en nestmateriaal tegen de kou. In de praktijk is gebleken dat de gevangen dieren dan minder stress hebben. De vallen moeten regelmatig gecontroleerd worden, minstens 1 keer per 24 uur. Gevangen dieren kunnen op een andere plek worden losgelaten maar dat kan strijd veroorzaken met de op die locatie aanwezige dieren. Het doden moet snel en "humaan" geschieden. Enkele voorbeelden zijn vergassing, schieten en slaan.

Klapvallen moeten zodanig ontworpen zijn dat de dieren snel dood zijn. Bij een "goede" klem treedt na 1 à 3 minuten de dood op wanneer de val krachtig genoeg is en achter de nek komt. Wanneer de klem op een ander lichaamsdeel terecht komt, sterft het dier zeer waarschijnlijk niet direct, ervaart het dier pijn en raakt in de stress met alle gevolgen van dien. Klapvallen kunnen ook niet-doelorganismen vangen hetgeen niet gewenst is.

Andere middelen die elk hun voor- en nadelen hebben en die met enige regelmaat ook worden gebruikt zijn lijmplaten, gas (bijvoorbeeld kooldioxide en rook) en electrocutievallen. Al deze methodes hebben voor- en nadelen ten aanzien van de pijn en stress die ze kunnen veroorzaken.

Moderne plaagdierbestrijders moeten er bij de bestrijding van plaagdieren rekening mee houden dat de dieren stress en pijn kunnen ervaren tijdens het bestrijden. De plaagdierbestrijder moet dan een zorgvuldige afweging maken welke methode hij kiest waarbij hij eerst IPM moet toe passen en dan pas een bestrijding uitvoert, liefst op een zo pijn- en stressloze manier.

Wasberen, mooie dieren maar niet gewenst

Wasberen behoren tot de familie van de kleine roofdieren (Procyonidae). Wasberen hebben het formaat van een middelgrote hond en wegen ongeveer 7 kilo. Typend zijn vooral de spitse snuit, het zwarte gezichtsmasker en de zwarte ringen op de staart.

De gewone wasbeer (*Procyon lotor*) leeft vooral in steden en bossen met wateren. Het is een alleseter die zich te goed doet aan kleine zoogdieren, vogels, eieren, vruchten en zaden maar ook aan restanten huisval. De dieren kunnen solitair leven maar kunnen ook in groepen leven. Hun woongebied beslaat circa 200 hectare per dier.

In de periode van 2009 - 2015 is er in Nederland 90 keer melding gemaakt van een wasbeer waarvan er 60 geclassificeerd zijn als zekere waarneming. De dieren zijn verspreid waargenomen over het gehele land met uitzondering van Zeeland en de Waddeneilanden. Dit kunnen dieren zijn die losgelaten of ontsnapt zijn uit gevangenschap maar het kunnen ook wasberen zijn uit onze buurlanden Duitsland en België. Momenteel worden gevangen genomen wasberen in

Nederland nog steeds ondergebracht bij Stichting AAP in Almere.

Het aantal met vallen gevangen of afgeschoten wasberen is in Duitsland toegenomen van 20.000 in 2004 tot 200.000 in 2014! Wasberen komen nu nog vooral in het oosten van Duitsland voor, maar worden ook steeds verder naar het westen en dus vaker in de buurt van Nederland waargenomen. In de deelstaat Nedersaksen steeg het aantal afgeschoten en gevangen genomen wasberen van 1400 in 2004 tot 8400 in 2014. Wanneer deze registraties gezien worden als indicator voor de populatiegrootte, dan groeit de populatie daarmee gemiddeld 12 - 20% per jaar! Ook in de andere deelstaat die aan Nederland grenst, Noordrijn-Westfalen wordt de populatie wasberen steeds groter. In beide staten zijn reeds wasbeerpopulaties een 100 - 150 km van de Nederlandse grens waargenomen. Het is een kwestie van tijd voordat ze zich ook in Nederland gaan vestigen. Ook in België en dan vooral in de Ardennen is het aantal wasberen de afgelopen jaren explosief toegenomen en komen ze ook steeds dichterbij de Nederlandse grens.

De onderzoekers bevelen aan om de komende jaren het voorkomen van wasberen in de grensstreek van zowel Duitsland als België te monitoren. Verder bevelen ze aan een plan op te stellen voordat de wasbeer zich definitief vestigt en één of meer populaties vormt. De belangrijke vragen daarbij zijn of er een nulstandbeleid gehanteerd moet worden of dat

lage aantallen aanvaardbaar zullen zijn of dat de soort ongemoeid wordt gelaten, omdat elders de bestrijding niet effectief is gebleken.

De steenmarter is ook via het oosten in Nederland terecht gekomen. Hij veroorzaakt diverse problemen waar vele plaagdierbestrijders dagelijks mee bezig zijn.

Zeer waarschijnlijk kunnen in de nabije toekomst ook verschillende plaagdierbestrijders zich gaan specialiseren in het weren en bestrijden deze invasieve exoot, de gewone wasbeer.

Bron:
Onderzoek naar het voorkomen van de wasbeer in Nederland

Wageningen Environmental Research (2016)

Inspectie Leefomgeving en Transport
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

ILT
Water, Producten en Stoffen
Handhaving Risicovolle
Stoffen

Aan alle professionele
plaagdiermanagementbedrijven in Nederland

Datum mei 2017
Betreft buitengebruik rodenticiden

Geachte heer/mevrouw,

Van bedrijven die werken in de plaagdierbeheersing en rodenticiden gebruiken buiten gebouwen en rondom voederopslagplaatsen wordt dit jaar verwacht dat zij werken volgens de methodiek van integrated pest management (IPM). Dat betekent dat u als professioneel plaagdierbeheerser verschillende methoden van plaagdierbeheersing hanteert voordat u als laatste schakel in de bestrijding overgaat tot het inzetten van chemische middelen.

Vanaf 1 juni 2017 moet u als bedrijf gecertificeerd zijn voor het gebruik van rodenticiden in de nabijheid gebouwen en voederopslagplaatsen. Bovendien moet de plaagdiertechnicus in het bezit zijn van een vakbekwaamheidsdiploma en werken volgens het handboek 'beheersing rattenpopulaties rondom gebouwen en opslagplaatsen' (HBR). De actuele versie van het HBR staat op de site van KPMB (www.KPMB.nl) onder IPM rattenbeheersing.

Het werken volgens IPM is tot stand gekomen in nauw overleg met de brancheverenigingen, het ministerie van Infrastructuur en Milieu, het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) en de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT). Al deze partijen zijn zich ervan bewust dat het buitengebruik van bepaalde soorten rodenticiden (met anticoagulantia/anti-stollingsmiddelen als werkzame stof) risico's met zich meebrengt voor het milieu. Ook het onbedoeld doden van niet doeldieren en het bevorderen van resistentie bij doeldieren door onjuist gebruik zijn reële risico's.

Er kunnen zich echter situaties voordoen die het gebruik van anticoagulantia noodzakelijk maken. Voor deze situaties zijn er door het Ctgb toelatingen voor rodenticidemiddelen afgegeven. Daaraan is altijd de voorwaarde verbonden van het gecertificeerd zijn en werken conform de beginselen van IPM. Wanneer uit inspecties blijkt dat ondernemingen zich niet houden aan de certificatie-eisen en gebruiksvoorschriften uit het toelatingsbesluit kan dat leiden tot intrekking van de toelatingen door het Ctgb voor het buitengebruik van rodenticiden.

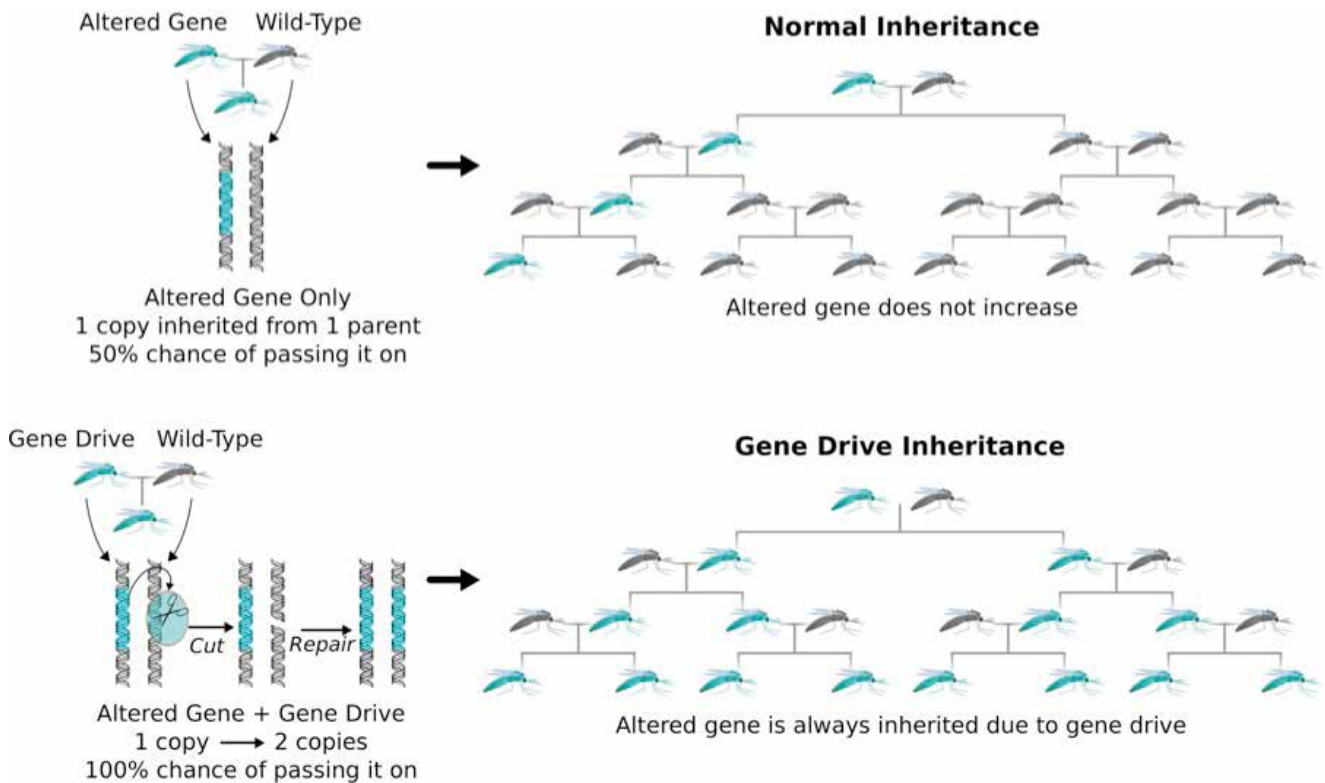
ILT en Nederlandse Voedsel en Warenautoriteit (NVWA) zien toe op het juiste gebruik van rodenticiden. In geval van overtreding kunnen zij een last onder dwangsom of een boete opleggen. De inspecteurs hebben de bevoegdheid om gegevens te vorderen of locaties te bezoeken waar uw bedrijf werkzaamheden verricht. Werken volgens de principes van IPM is immers een combinatie van verslaggeving en daadwerkelijke uitvoering die alleen op de locatie zelf geïnspecteerd kan worden.

Meer informatie vindt u op www.ilent.nl, www.ctgb.nl, www.biociden.nl.

DIRECTEUR ILT/WATER, PRODUCTEN EN STOFFEN,
b.a.

dr. P.C.J. Neuteboom MPA

Gene Drive, dé muggenbestrijding in de toekomst?

Normaal is dat een erfelijke eigenschap overgaat op 50% van de nakomelingen. Gene Drive is een recent ontwikkelde techniek om dat percentage aanmerkelijk hoger te maken, tot wel 90%. Wanneer bijvoorbeeld immuniteit tegen een bepaalde ziekte samen met een gene drive kan worden ingebouwd in muggen, zou die ziekte in theorie in korte tijd uitgeroeid kunnen worden.

Met een andere recente techniek, CrisprCas9 genaamd, kunnen biotechnologen een stukje synthetisch DNA op een nauwkeurig bepaalde plaats in het chromosoom inbouwen. Dat stukje DNA kan bijvoorbeeld een 'knipenzym' plus een immuniteitseigenschap zijn.

Stel dat de biotechnoloog dit heeft ingebouwd in een eikel van een mug. Bij de bevruchting versmelt deze eikel met een spermaceel waarbij de chromosomen van beide oudermuggen door elkaar komen te liggen.

De Gene Drive bestaat er nu uit dat het knipenzym van de eikel het overeenkomstige chromosoom van de zaadcel openknijpt en daarin de immuniteitseigenschap + het knipenzym zelf inbouwt. Nu is de immuniteit dus aanwezig in beide chromosomen (die van de moeder én die van de vader). Zo'n bevruchte eikel noemen we

overigens homozygoot; een heterozygote cel heeft de eigenschap maar in één van de twee chromosomen.

Uit de eikel groeit een nieuwe mug. Die mug zal aan zijn/haar nakomelingen dus altijd de eigenschap 'immuniteit' doorgeven, omdat hij/zij geen chromosomen meer heeft waar die eigenschap niet in zit. Bovendien is het knipenzym doorgegeven zodat bovenstaande truc ook bij de volgende generatie werkt.

Wat zou dat in de praktijk kunnen betekenen?

Dieren zouden volgens deze methode immuun kunnen worden gemaakt voor bijvoorbeeld de ziekte van Lyme door het inbrengen van een immuunfactor via de eikel zodat de bacterie *Borrelia burgdorferi*, die de ziekte van Lyme veroorzaakt, zich niet kan voortplanten of overleven in het bloed van dat dier. Ook de virusinfectie die knokkelkoorts veroorzaakt en verspreid wordt via steekmuggen zou zich niet meer kunnen handhaven in met Gene Drive behandelde muggen met de ingebrachte immuniteit tegen dat virus. De eencellige malariaparasieten die via steekmuggen malaria verspreiden zouden (in theorie) uitgeroeid kunnen worden wanneer gekweekte steekmuggen worden losgelaten die behandeld zijn volgens het Gene-Driveprincipe en waarbij een gen is ingebracht dat tegen de eencellige malariaparasieten werkt.

Tata Trust en de Bill and Melinda Gates

Foundation hebben tientallen miljoenen geïnvesteerd in de Universiteit van Californië en het Imperial College in London om het Gene-Driveprincipe verder uit te werken en testen. Enkele van de grote problemen die daar bij spelen zijn wat het effect op de lange duur is wanneer genetisch gemanipuleerde muggen in de natuur worden gebracht en wat de burger vindt van deze manipulerende genetische methode.

Het Gene-Driveprincipe is een verbeterde stap om bepaalde ziektes uit te roeien ten opzichte van de methode die het Britse bedrijf Oxytec toepast. Dat bedrijf produceert gemodificeerde tijgermuggen om het Zikavirus, gele koorts en knokkelkoorts tegen te gaan. Na paring met de behandelde gemodificeerde mannetjes geven de vrouwtjes geen vruchtbare nakomelingen meer. In 2015 werd een experiment uitgevoerd in de Braziliaanse stad Piracicaba waarbij het aantal tijgermuggen met 80% afnam. In 2016 heeft men een fabriek opgezet om 60 miljoen steriliteitveroorzakende genmuggen te produceren per week.

Wordt zeker vervolgd!

Bewerkt artikel uit NRC

Van den Akker Plaagdierbeheer

In het Limburgse deel van de Peel, temidden van de boom- en aspergekwekerijen, ligt de plaats Heythuysen waar Van den Akker zijn plaagdierbestrijdingsbedrijf heeft. Het bedrijf van Van den Akker bestaat uit twee gedeeltes, namelijk het plaagdierbestrijdingsbedrijf en het importeren en verkopen van de wespenvanger WaspBane®.

Sinds 2003 is Van den Akker werkzaam op het plaagdierbestrijdingsgebied. Daarvoor was hij werkzaam in de groene sector als hovenier. Een gedeelte van zijn tijd hield hij zich toen reeds bezig met het bestrijden van mollen en woelratten en met het bespuiten van gewassen. Toen hij door omstandigheden niet verder kon met zijn werkzaamheden als hovenier was het dan ook logisch dat hij een overstap maakte naar de plaagdierbestrijding.

Sinds een kleine twee jaar is Van den Akker importeur en distributeur van WaspBane®. Dit product is ontwikkeld door een Engels farmaceutisch bedrijf en is bedoeld om de overlast van wespen te verminderen. Wespen veroorzaken niet alleen overlast maar zijn ook verantwoordelijk voor dat medische handelingen moeten worden uitgevoerd. Per jaar worden er in Nederland 100.000 tot 200.000 personen zodanig gestoken dat medische hulp nodig is. Ook kan het gebeuren dat door een steek van een wesp een allergische reactie ontstaat. De gevolgen kunnen direct merkbaar zijn of zich pas later openbaren. Geschat wordt dat 500 mensen per jaar in het ziekenhuis terecht komen als gevolg van shock door een allergische reactie (anafylaxie). Dat kan mogelijk lijden tot nierfalen, het Guillain-Barrésyndroom, blindheid, gezwollen ledematen, infecties en het Kounis-syndroom (hartinfarct ten gevolge van allergische reactie). Per jaar sterven 6 mensen aan wespenteken in de Benelux door anafylaxie of vergiftiging en volgens een grove schatting 500 mensen aan het Kounis-syndroom veroorzaakt door een wespentek!

De wespenvanger WaspBane® is ongeveer 50 cm hoog en heeft een voet van 15 bij 15 cm. Nadat hij gevuld is, weegt hij ongeveer 1300 gram. De wespenvanger bestaat uit twee delen: de lokaaskamer en de dampkamer die op elkaar geplaatst kunnen worden waarbij de wespen via de openingen van de dampkamer in de lokaaskamer komen. Tijdens het uitelkaar halen van de twee kamers worden deze door de aanwezige rubberen strip afgesloten zodat gevangen wespen niet kunnen wegvliegen. De lokaaskamer is gevuld met een wit poeder dat gemengd moet worden met een mengsel van vloeibare honing en bier. Er ontstaat vervolgens een geur die in de dampkamer komt en via openingen naar buiten gaat en waar wespen door worden aangetrokken. Via de schuin geplaatste buisjes komen wespen op de dampgeur af en kruipen naar binnen. Ze hebben niet het besef dat ze via de schuine gaten ook weer naar buiten kunnen vliegen maar ze gaan boven in de dampkamer heen en weer vliegen totdat ze zo vermoeid raken dat ze uiteindelijk in de lokaaskamer vallen en daar sterven. Door het toegevoegde witte poeder aan de lokaaskamer wordt de inhoud van de kamer (en dus ook de dode wespen) dusdanig geconserveerd, dat de inhoud niet kan vergisten of beschimmelen. Het voordeel van deze val is dat wanneer de wespen in de val zitten, ze er niet meer uit kunnen komen. Zodoende kunnen de wespverkenners hun nestgenoten niet meer inseinen dat er een voedingsbron aanwezig is. Doordat de wespen in de dampkamer niet gaan vergisten of verschimmelen hoeft die pas geleegd te worden als hij helemaal vol zit. Dit gebeurt in de regel alleen als er ergens een bestaand probleem is. In principe gaat de val een heel seizoen mee.

Plaatsing van de WaspBane® moet pas geschieden wanneer de wespen overgaan van het vangen van insecten naar het zich voeden met zoetigheid, hetgeen afhankelijk van het seizoen ergens in juni, juli of augustus zal zijn. Ook de plaats van de WaspBane® moet zorgvuldig worden gekozen om een optimaal resultaat te verkrijgen. Het mag duidelijk zijn dat kennis van het wespengedrag en van het vangen met WaspBane® nodig is voor een optimaal resultaat. Van den Akker is dan ook van plan om speciale cursussen te geven om die kennis te vergroten.

Momenteel worden ook proeven gedaan om de WaspBane® dusdanig te plaatsen bij bijenvolken dat hoornaren, wanneer die op zoek zijn naar voeding en bijen, eerder op de WaspBane® afkomen dan op het bijenvolk. Mede doordat het steeds warmer wordt, komt de Franse veldwesp steeds vaker voor. Deze wespsoort bouwt kleine nesten die geheel open liggen. Vaak kunnen verschillende wespennesten dicht bij elkaar worden aangetroffen die overlast kunnen veroorzaken. Het voedsel van deze wespsoort bestaat meestal uit insecten zoals muggen. Deze wespsoort wordt niet weggevangen door de WaspBane®. Volgens de WaspBane® producent. Vormt de Franse veldwesp een belangrijke natuurlijke barrière in de verspreiding van malariamuggen naar onze regio. Uitgebreide informatie is te vinden op de

website www.wespenbeheer.nl. WaspBane® is te bestellen via deze website maar ook via Killgerm.

Als plaagdierbestrijder voert Van den Akker alle voorkomende werkzaamheden uit behalve zwambestrijding. Van den Akker is dan ook gecertificeerd voor het buitengebruik van rodenticiden en houtverduurzaming.

Van den Akker is gespecialiseerd in mollen- en woelrattenbestrijding in fruitboomgaarden. Fruitbomen worden bemest waardoor er een actief bodemleven ontstaat. Dat betekent ook dat er veel wormen voorkomen en de kans op mollen dus groter is. Mollen tasten de fruitbomen niet aan maar veroorzaken wel ongewenste gangen en molshopen. Woelratten maken dankbaar gebruik van het ijverige graven van de mollen en leven in de gangenstelsels van de mol. Fruitkwekers willen dan ook graag dat de mollen bestreden worden om te voorkomen dat woelratten zich makkelijk vestigen. Van den Akker verstaat de kunst van het mollenvangen. Hij maakt daarbij meestal gebruik van de Talpex mollenklem. Volgens hem zijn mollen "lomp" en gemakkelijk te vangen. Plaagdieren die niet gemakkelijk te vangen zijn, maar wel regelmatig voorkomen en gebruik maken van de mollengangen, zijn woelratten. De overlast van woelratten wordt de laatste tijd steeds groter. De woelrat of ook wel waterrat (*Arvicola amphibius*) genoemd, is een knaagdier en hoort tot de familie van de woelmuisen. Een volwassen woelrat is 12 tot 23,5 cm lang en weegt tot een dikke 300 gram. In vergelijking met een bruine rat heeft hij een kortere staart en een stompe neus. De kleur van de rug van een woelrat is meestal donker, variërend

van donkergrijs, roodbruin tot zwartbruin. Woelratten zijn overwegend dagdieren en eten voornamelijk plantaardige stengels, grassen en wortels maar ook insecten. In boomgaarden kunnen ze het wortelstelsel dusdanig aantasten dat de fruitboom dood gaat. De schade kan bij een erge aantasting dan ook aanzienlijk zijn. Woelratten kunnen zelf gangen graven maar meestal maken ze zoals al is genoemd gebruik van bestaande mollengangen. Woelratten zijn moeilijker te vangen dan mollen en wanneer ze bijvoorbeeld maar een klein stukje van een val voelen in de grond, graven ze om de val heen. Woelratten zijn gek op paardenbloemen en wanneer Van den Akker vermoedt dat deze dieren aanwezig zijn, gebruikt hij die dan ook

in de Topcat woelrattenval als lokaas. De gedachte is dat wanneer de woelratten zich focussen op de paardenbloemen ze gemakkelijker in de val terecht komen hetgeen in de praktijk ook gebeurt.

Van den Akker heeft ook de licentie om gebruik te maken van fosforwaterstofpillen tegen mollen en woelratten. Maar hij vindt dat aan het gebruik te veel bezwaren kleven, omdat het een erg giftig middel is en hij in principe tegen gif is, het niet bij alle weersomstandigheden (vochtig weer geeft een te snelle reactie met het gif!) kan worden gebruikt en omdat het terrein 48 uur niet betreden mag worden. Alleen bij ernstige aantastingen gaat hij over tot het gebruik van fosforwaterstofpillen en dan alleen om woelratten te bestrijden.

Regelmatig heeft Van den Akker ook te maken met overlast door steenmarters. Dit wordt een steeds groter probleem. Wanneer een steenmarter is gevangen met een vangkooi waardoor hij in de stress is geraakt, heeft hij dusdanig stressgeuren afgezet dat het niet meer lukt om andere steenmarters met die val te vangen. Steenmarters hebben een hekel aan het lopen op gaas. Steeds vaker wordt dan ook de gehele oprit van huizen waar auto's staan voorzien van gaas. Van den Akker experimenteert momenteel met een spray op basis van de plant hertshoorn om steenmarters te weren.

Van den Akker is ook betrokken bij het zwarte-rattenproject in de gemeente Leudal. Een werkgroep zorgt dat zoveel mogelijk een integrale aanpak plaatsvindt om de overlast door zwarte ratten te beteugelen. Van den Akker maakt gebruik van verschillende methodes om zwarte ratten te bestrijden. Soms maakt hij, afhankelijk van de situatie, gebruik van rattenklemmen, zonder of met lokaas op de looproutes, de multicatcher, maar ook maakt hij soms gebruik van lokazen op basis van granen. De methode om zwarte ratten te bestrijden kan per locatie verschillen. De overlast kan op sommige locaties enorm zijn. Als voorbeeld noemde Van den Akker een manege waar naar schatting 2500 zwarte ratten gevangen werden, waarvan ruim 600 met 160 klemmen, 250 geschoten door de eigenaar en de rest werd bestreden met rodenticiden omdat op een gegeven moment de klemmen niet meer werkten.

Rattenklemmen zijn in het begin vaak succesvol en dan worden op locaties zoals bovengenoemde manege veel zwarte ratten gevangen. Maar na verloop van tijd herkennen de ratten de klemmen als gevaarlijk en gaan ze de looproute vermijden door eromheen te lopen of om over de klemmen te springen. Het is dan verstandig om de klemmen weg te halen en pas na 4 of 5 weken weer te plaatsen. De zwarte ratten herkennen de klemmen dan niet meer.

De overlast door zwarte ratten is in de Peel nog groot ondanks de steeds meer gecoördineerde aanpak. Er zijn nog vele varkensstallen waarin zich meer dan 2000 ratten bevinden. In kippenstallen zitten ze regelmatig tussen de mestbanden. Wanneer de mestbanden draaien gaan ze er even tussenuit en wanneer de mestband weer stopt gaan ze daar weer tussen zitten. Gelukkig gebeurt het steeds vaker dat boeren die echt van de ratten af willen een plaagdierbestrijdingsbedrijf laten komen.

Bedwantsen beginnen ook steeds vaker voor te komen. Bespuiting met biociden werkt niet meer voldoende. Van den Akker heeft goede ervaring met het gebruik van stoom. Incidenteel bestrijdt hij ook nog mieren, kakkerlakken en houtwormen. Kortom, Van den Akker Plaagdierbeheer is een all round plaagdierbestrijdingsbedrijf en tevens gespecialiseerd in het wegvangen van wespen met de WaspBane®.

NIEUW!
VAN DE MAKERS VAN TOMCAT®

SOLO®

SINGLE FEED WERKING MET KRACHTIGE RESULTATEN

- ▶ Van de makers van Tomcat BLOX! Solo Blox bevat de krachtige werkzame stof Brodifacoum, de sterkste anticoagulans van Bell waarvan slechts één opname dodelijk kan zijn.
- ▶ SOLO garandeert een doeltreffende werking bij de bestrijding van ratten (*rattus norvegicus* & *rattus rattus*) en huismuizen.
- ▶ De BLOX behouden hun werking in nagenoeg alle situaties; nat of droog, binnen of buiten.
- ▶ De extreem smakelijke formule bevat inerte voedsel ingrediënten van hoge kwaliteit en de BLOX beschikken over de kenmerkende vorm en randen waar ratten en muizen zo graag aan knagen.

DE WERELDLEIDER IN TECHNOLOGIE VOOR KNAAGDIERBEHEERSING®
www.belllabs.com | emea@belllabs.com

Killgerm is de officiële distributeur voor Bell Laboratories Inc. in de Benelux.

CPMV
Postbus 403
6700 AK Wageningen

Tel: 026-3391114 of
06-13214494
Email: info@cpmv.nl

**Hét onafhankelijke examen- en certificeringsinstituut
opgericht in 2004 door de brancheverenigingen NVPB en NVRD,
werkend aan kwaliteit en professionalisering**

Bestrijdingstechnicus:

- examen leerling BT
- theorie-examen BT
- praktijkexamen BT
- nascholingsstoetsen
- puntenregistratie
- verlenging bewijs van vakbekwaamheid

Gassingsleider:

- theorie-examen
- praktijkexamen
- verlenging bewijs van vakbekwaamheid

Voor meer informatie:
www.cpmv.nl

ICUP

BIRMINGHAM UK

2017

Sinds de vorige International Conference on Urban Pests 2014 in Zurich is er hard gewerkt aan de voorbereiding van de volgende conferentie welke in 2017 in Birmingham zal worden gehouden. De conferentie (ICUP 2017) zal van 9 tot 12 juli 2017 plaatsvinden in het Conference Aston bij de Aston Universiteit in Birmingham in Engeland.

Op de ICUP 2017 website kunt u alle informatie over de conferentie vinden zoals informatie over registratie, hotel, sponsors, conferentie dinner, informatie over de stad Birmingham en hoe U het beste de conferentie kunt bereiken.

Programma
Tijdens de lezingen kan men kiezen uit verschillende sessies. Deelnemers kunnen kiezen uit de verschillende sessies waarbij zowel wetenschappelijke als praktische lezingen worden gehouden over:

- Invasieve soorten
- Bedwantsen
- Knaagdieren
- Insecten en medische zaken
- Resistentie bij bedwantsen
- Chemische bestrijding van steekmuggen
- Zoogdieren als plaagdier
- Chemische bestrijding in het algemeen
- Plaagdieren in musea
- Resistentie en gebruik niet-chemische middelen

De workshop op dinsdag wordt afgesloten met het conferentie dinner
Tijdens alle pauzes is er de gelegenheid om de 41! posters te bekijken.

Kortom ook dit jaar heeft deze negende ICUP conferentie alweer een interessant programma!

Het is nog niet te laat. Boek snel!

Kijk op de website voor meer informatie:
www.iucp2017.org.uk

Anticimex®

op een missie

Anticimex, in 1934 opgericht in Zweden en inmiddels gevestigd in 17 landen, timmert hard aan de weg. Wat ooit begonnen is met het bestrijden van bedwantsen, is het bedrijf vandaag de dag uitgegroeid tot een van 's werelds grootste bedrijven in duurzame en innovatieve ongediertepreventie en- beheersing. Wereldwijd bedraagt de omzet op dit moment 600 miljoen Euro. In 2020 zal dit gestegen zijn naar meer dan een miljard Euro. Wat is het verhaal achter dit sterk groeiende bedrijf en met welke ontwikkelingen zijn de 8 Anticimex vestigingen in Nederland bezig?

Een combinatie van overnames en organische groei in Nederland heeft Anticimex in de afgelopen jaren diverse bedrijven overgenomen; waarvan Mirado en PCF Holland de twee meest recente zijn. "We hebben de gezamenlijke doelstelling vanuit de Groep om Anticimex te laten groeien door een combinatie van zowel overnames als organische groei. Op dit moment zijn we met nog met een aantal partijen in gesprek en verwachten dit jaar, maar ook volgend jaar nog flink uit te breiden." Aldus Dick Bisschop, Managing Director van Anticimex in Nederland.

In 2015 bedroeg de omzet in Nederland 6,5 miljoen Euro en de verwachting is dat dit in 2020 gestegen is naar meer dan 25 miljoen Euro. Het aantal medewerkers groeit hiermee van 75 in 2015 naar ruim 200 in 2020. Alle overgenomen partijen nemen hun eigen specialisme mee, waarbij in de meeste gevallen de naam van het overgenomen

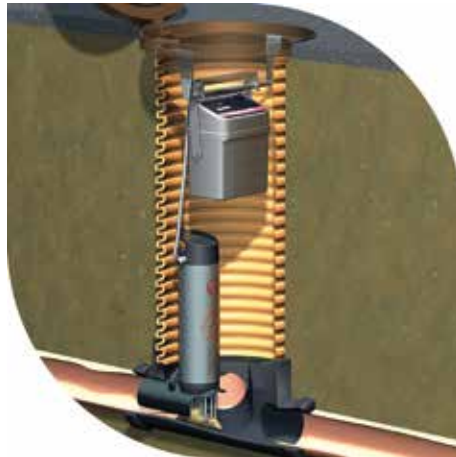
bedrijf gehanteerd blijft. We maken wel visueel zichtbaar dat zij een onderdeel zijn van Anticimex." Zegt Cherule Niezing, Marketing & PR coördinator bij Anticimex.

Voordelen voor zowel bestaande klanten als medewerkers

Bisschop: "Een groot voordeel voor de overgenomen bedrijven is dat de continuïteit van de werkzaamheden gewaarborgd blijft en dat we bestaande klanten de nieuwste en meest innovatieve producten en technieken kunnen aanbieden, zoals Anticimex SMART."

De overname van WiseCon, leverancier van alle digitale SMART-apparatuur, is één van de meest recente overnames die vanuit de Anticimex Groep is gerealiseerd. Alle kennis en ervaring vanuit zowel Anticimex als WiseCon wordt gebundeld in het nieuwe Anticimex Innovation Center, waar het systeem continu verder ontwikkeld wordt.

Momenteel bestaat het SMART-concept uit sensoren en camera's die reageren op de activiteit van knaagdieren en vliegende insecten monitoren en direct afvangen. Alle verkregen

data wordt via een router gestuurd naar een centraal punt gestuurd waar de gegevens vervolgens digitaal verzameld, beoordeeld en statistisch geanalyseerd worden. Niezing: "SMART biedt ons de mogelijkheid om proactief te handelen, nog voordat er een probleem ontstaat. Vervolgens bepalen we onze strategie om eventuele overlast doelgericht en effectief te beheersen. 24 uur per dag, 7 dagen per week."

SMART: problemen voorspellen en beheersen met sensortechnologie

Het SMART-concept bestaat op dit moment onder andere uit de SMART Box, SMART Sensoren, SMART Rioleringsval en de begin dit jaar op de markt geïntroduceerde SMART Fly. Het principe van de SMART Box is dat wanneer een rat of muis de val betreedt, hij gedetecteerd wordt door een bewegingssensor en een warmtesensor en vervolgens wordt afgedood met stalen kam die onder stroom staat. "Het

werkt eigenlijk als een omgekeerde defibrillator", geeft Cherule Niezing aan. Vervolgens wordt het knaagdier in een afgesloten opvangbak gedeponeerd en is de Box klaar voor een nieuwe vangst.

Er kunnen ongeveer 10 ratten en 20 muizen gevangen worden voordat de SMART box vol is en hiervan een signaal afgeeft. Het aantal valse meldingen is hierbij zeer gering. Alle vangsten en de accuduur worden via het digitale systeem geregistreerd en geanalyseerd.

Buiten werkt de SMART Box met zonnepanelen. Door de val hier te gebruiken, is het niet meer nodig om nog rodenticiden in te zetten, waarvan het gebruik begin dit jaar sterk aan banden is gelegd. De SMART Box wordt momenteel succesvol ingezet in o.a. agrarische bedrijven, voedingsmiddelenbedrijven, restaurants maar ook in dierentuinen en op vliegvelden.

De SMART Rioleringsval is vorig jaar op de markt geïntroduceerd en heeft het succesvol afvangen van ratten op een gifvrije manier in het riool inmiddels bewezen.

De val wordt op strategische plekken in

het riool opgehangen en door warmte en bewegingssensoren worden de knaagdieren gedetecteerd. Vervolgens worden er 14 plastic staven naar beneden afgevuurd waardoor het knaagdier snel, pijnloos en efficiënt gedood wordt.

De dode rat spoelt vervolgens weg met het rioolafval en de val herlaadt zichzelf voor een nieuwe vangst. Alle ondergrondse gebeurtenissen zoals vangsten, accuduur en werking van de val worden 24/7 doorgegeven naar de centrale database.

Het nieuwste SMART product van Anticimex focust in tegenstelling tot de Box en de Rioleringsval op het beheersen van vliegende insecten. De Anticimex SMART Fly insectenlamp bevat allerlei technische hoogstandjes. Naast de traditionele UVA TL-lampen en het lijmpaneel bevat de lamp sensoren die veranderingen in temperatuur en- vochtigheid meten, hetgeen

meestal een indicator is voor een toename van vliegen.

Het lijmpaneel en het licht wordt digitaal gevolgd en indien er onderdelen vervangen dienen te worden, wordt er automatisch een melding verstuurd. Ook kan er samen met de klant drempelwaarden worden ingesteld, afhankelijk van het beleid en de eisen van het bedrijf.

Een ander product dat Anticimex begin dit jaar op de markt heeft gebracht, is het Odeur Systeem.

Dit geursysteem verspreidt een spray die een laagje over de vervelende geurmolecuul legt en de geur vervolgens neutraliseert. Het Odeur Systeem is gemakkelijk te installeren en de dosering kan eenvoudig gewijzigd worden. Het geursysteem wordt toegepast op allerlei locaties zoals vuilniskamers, afvalruimtes, hotels, laadperrons, bergingen en kennels.

Doordat Anticimex al diverse bedrijven heeft overgenomen in Nederland en een voorloper is in het gebruik van innovatieve producten tegen plaagdieren, heeft het zich stevig gevestigd in de Nederlandse plaagdierbestrijdingsmarkt. Nu bijna alle specialismen aan boord zijn, gaat het bedrijf zijn kerntaken verder uitbreiden en zich op andere sectoren focussen.

Dit bedrijf met zijn sterke Scandinavische culturele en sociale waarden zal ongetwijfeld zijn doelstellingen voor 2020 bereiken!

Meer informatie is te vinden op www.anticimex.nl

 Anticimex[®]

 SMART[™]
PEST CONTROL

Anticimex SMART: de innovatieve oplossing voor plaagdierpreventie en- beheersing die tijd, geld en milieu spaart.

088 - 54 86 662

sales@anticimex.nl

www.anticimex.nl

Rodilon[®]

HAYER MIX

De innovatieve formulering zonder reprotox classificatie

- ✓ Ter bestrijding van huismuizen, bruine en zwarte ratten
- ✓ Bevat 80% haver
- ✓ Geen aangetoonde resistentie
- ✓ Toegelaten in en rondom gebouwen

Gebruik biociden veilig. Lees altijd het etiket en de productinformatie vóór gebruik
Samenstelling: 0,0025% difethialon Toelatingsnummer: 13583 N

www.environmentalscience.bayer.nl

Losse granen verpakt in een 2,5 kg en 9 kg emmer.
Vraag ernaar bij uw distributeur

Bayer Environmental Science lanceert Rodilon® Haver Mix!

Bayer Environmental Science heeft als één van de belangrijkste doelen professionals producten aan te bieden die tegemoet komen aan hun behoeften. Als belangrijkste marktpeler stellen we alles in het werk om innovatieve en efficiënte oplossingen aan te bieden. Met Rodilon® Haver Mix blijven we de strijd aanbinden tegen knaagdieren.

Rodilon® Haver Mix is een rodenticide met als actieve stof difethialon dat gebruikt wordt voor het bestrijden van zowel bruine als zwarte ratten en muizen. Het is een kant-en-klaar lokaas dat inzetbaar is in en rondom gebouwen, woningen, bedrijfsgebouwen, opslagplaatsen, dierenverblijven, enz. Rodilon® Haver Mix dient gebruikt te worden als onderdeel van het IPM protocol.

Het knaagdierprobleem

Ratten en muizen behoren tot een groep van zoogdieren, de zogenaamde knaagdieren, en behoren tot de klasse Rodentia. De meeste knaagdiersoorten die als plaagdieren gezien worden, behoren tot de Muridae-familie. Deze knaagdiersoorten zijn commensaal, letterlijk 'eten aan dezelfde tafel'. Knaagdieren eten

het voedsel van de mens, beschadigen zijn bezittingen enz. De bovenste en onderste snijtanden van knaagdieren groeien levenslang door. Deze tanden worden gebruikt voor het knagen of snijden en zijn essentieel voor deze dieren bij het zoeken naar voedsel en het bereiken van de toegang tot voedselplaatsen en onderdak.

Knaagdieren moeten constant knagen om hun snijtanden op een beheersbare lengte te houden. Ze zijn in staat om materialen door te knagen zoals kunststof buizen en elektrische bedrading en kunnen hierdoor aanzienlijke schade veroorzaken. De knaagdieren zijn dragers en overbrengers van ziekten zoals de ziekte van Weil (leptospirose) en Salmonella.

Op de boerderij vormen knaagdieren een ernstige bedreiging als hele populaties de kans krijgen zich te vermeerderen in voedsel- en veevoederopslagplaatsen. Knaagdieren eten en beschadigen niet alleen de opgeslagen producten, maar deze worden ook verontreinigd door hun urine en uitwerpselen. Besmet voedsel of diervoeder kunnen ziektes overdragen aan zowel mens als vee. Geregistreerde knaagdierbestrijding is van groot belang. De verzekeringseisen voor een agrarisch bedrijf maken efficiënte en geregistreerde knaagdierbestrijding essentieel. Naast het zorgen voor een goed knaagdierbestrijdingsprogramma vereisen deze regelingen dat het lokaas op de juiste wijze wordt gebruikt, in beveiligde lokstations wordt geplaatst en dat de toegang tot het lokaas beperkt wordt om ongewenste risico's te verminderen.

Bayer Environmental Science zet alles in het werk om de professionals te helpen bij het bestrijden van knaagdieren en andere ongedierte.

Betere opname

Rodilon® Haver Mix is een lokaas op basis van een heel aantrekkelijke graanmix met name haver (80%), zonnebloempitten (5%) en maïs (15%).

De keuze voor de graanmengeling is gemaakt op basis van de hoge aantrekkelijkheid voor knaagdieren. Deze mengeling staat garant voor een verhoogde opname.

Niet reprotoxische classificatie

Van 2016 tot eind 2017 worden alle anticoagulantia in rodenticiden herbeoordeeld op reprotox. Dit heeft tot gevolg dat middelen met meer dan 30 ppm voortaan zwaarder geclassificeerd worden (H360). Reprotoxische stoffen zijn stoffen die een negatieve invloed kunnen hebben op de vruchtbaarheid, maar ook schade veroorzaken bij de ongeboren vrucht en die kunnen leiden tot aangeboren afwijkingen.

Rodilon® Haver Mix heeft als actieve stof difethialon en is bijgevolg de eerste rodenticide zonder reprotox classificatie.

Geen bekende resistentie

Tot op heden is er geen bekende resistentie bij ratten of muizen tegen de werkzame stof difethialon. Het werkzame bestanddeel heeft een unieke molecuulstructuur waardoor het anders werkt dan alle andere anticoagulantia.

Ook bij genetische mutatie kan Rodilon® Haver Mix zich nog steeds binden aan het leverenzym van het knaagdier, in tegenstelling tot andere bekende anticoagulantia.

Turbo-geïmpregneerd

Het middel biedt de voordelen van een geavanceerd productieproces, genaamd 'turbo-impregnatie'. Dit proces verzegelt de werkzame stof in zowel de buitenste schil als in de kern van het lokaas. Elke graankorrel wordt gecoat en tot in de kern geïmpregneerd, waardoor een betere bestrijding van ratten en muizen mogelijk is en er zo min mogelijk stof ontstaat tijdens het gebruik. De formulering van Rodilon® Haver Mix bevat 0,0025% difethialon en ook Bitrex, een smaakstof die voor mensen heel onaantrekkelijk is. Bitrex verlaagt het risico op toevallige inname, zonder dat de aantrekkingskracht voor knaagdieren vermindert.

Goliath® Gel

Geen goed
vooruitzicht
voor kakkerlakken.

De snelste en beste bestrijding van kakkerlakken

- Werkt snel, betrouwbaar en onmiddellijk
- Cascade-effect voor grondige bestrijding
- Voordelig en veilig in gebruik dankzij lage dosering
- Snel en nauwkeurig aan te brengen

Effektief en efficiënt voor uw plaagdierproblemen

BASF
We create chemistry

BASF Productcatalogus Biociden

BASF
We create chemistry

BASF is producent van verschillende bestrijdingsmiddelen die door de professionals in Nederland en België worden gebruikt bij het uitoefenen van hun werk. Om het aanbod van middelen en het gebruik ervan overzichtelijk te maken heeft BASF een Biociden Productcatalogus gemaakt die op de Killgermdagen in april voor het eerst werd verspreid.

In de catalogus worden verschillende productgroepen beschreven en worden praktische adviezen gegeven over het bestrijden van kakkerlakken, mieren en bedwantsen. Hieronder een samenvatting.

Insecticiden

In de productgroep insecticiden wordt als eerste het bekende product Goliath® Gel genoemd. Deze gel, met als werkzame stof fipronil, wordt gebruikt tegen kruipende insecten en dan vooral kakkerlakken. Het is bekend vanwege zijn goede werkzaamheid. Wanneer het middel op de juiste manier wordt gebruikt werkt het zeer effectief, mede door het cascade-effect. En het is goedkoop in gebruik.

Als tweede middel wordt Mythic® Gel besproken met als nieuwe werkzame stof chloorfenapyr hetgeen al meer dan een decennium in Amerika succesvol wordt ingezet bij de bestrijding van kakkerlakken. In de Beneluxlanden is het tot nu toe nog onbekend. Daarnaast is er ook nog een suspensieconcentraat Mythic® SC dat als spuitmiddel kan worden gebruikt. Het middel kan ter afwisseling gebruikt worden op plaatsen waar resistentieproblemen verwacht worden. Tevens is het middel zodanig gemaakt dat insecten het niet in de gaten hebben wanneer het product in een locatie gespoten is. Momenteel is het nog niet toegelaten in Nederland en België. Waarschijnlijk zal dat in 2018 gebeuren.

Het spuitmiddel Fendona® staat bekend als één van de meest effectieve middelen in de wereldwijde strijd tegen malaria en andere door insecten overgedragen ziekten en, met de werkzame stof alpha-cypermethrin is het een beproefd middel binnen de professionele ongediertebestrijding.

Fourmidor® is een gel-lokkaas met als werkzame stof fipronil. Het werkt tegen de zwarte wegmier (*Lasius niger*), de gele weidemier (*Lasius flavus*) en andere soorten van de subfamilie Formicidae. Het is een nieuw middel en de verwachting is dat het spoedig beschikbaar is op de Nederlandse markt. Op de Belgische markt is het reeds beschikbaar.

Rodenticiden

Sorex® bevat het middel difenacoum en is een tweede generatie anticogulans. Het is zowel beschikbaar in een pastavorm, verpakt in zakjes van 15 gram (Sorex® Paste), als in een korrel-lokkaas gemaakt van boekweit waaraan een schimmelremmer is toegevoegd (Sorex® Plus).

Het product Storm® bevat de werkzame stof flooucoumafen. Een eenmalige opname is voldoende om sterfte te veroorzaken van ratten en muizen.

Het product is beschikbaar in pelletvorm (Storm® Pellets), in wasblokken met granen (Storm® Happen 4 g), in pasta vorm (Storm® Paste 15 g) en in wasblokken van 20 g (Storm® Secure 20 g).

Lokdozen

In de catalogus worden de ratten- en muizenlokdozen genoemd van de serie Roguard®.

Geurloos korrel-lokkaas gemaakt van boekweit met een schimmelremmer, geschikt voor binnen- en buitengebruik.

Praktische gids

Achter in de productcatalogus staan een aantal beproefde methoden om kakkerlakken en bedwantsen te bestrijden met producten van BASF. Ook wordt een methode beschreven om mieren te bestrijden.

In deze productcatalogus worden alle producten beschreven die BASF momenteel in de Benelux op de markt gebracht heeft of zal brengen. Deze catalogus is te verkrijgen via de distributeurs zoals Pelsis en Killgerm maar ook via de vertegenwoordiger van BASF in Nederland en België, Thomas Deuscher (thomas.reinhard.deuscher@basf.com).

Omdat de te behandelen situaties nogal eens verschillen, kunnen vragen opkomen. Zowel de bovengenoemde distributeurs als de vertegenwoordiger van BASF bieden de mogelijkheid om de plaagdierbestrijders te ondersteunen.

Killgerm Infodagen 2017

Meer dan 250 personen waren aanwezig op de beide Killgerm Infodagen die dit jaar op 19 april in Hotel Cantheral in Apeldoorn en op 20 april in het Koning Willem II stadion in Tilburg werden gehouden.

Na een viertal lezingen werden de aanwezigen bijgepraat over de laatste stand van zaken omtrent het 'IPM buitengebruik rodenticiden, certificering en handhaving' door de heren Joan Schouten (Technische Commissie NVPB) en Willem Ruiter (Inspectie Leefomgeving en Transport). Daarnaast kon men ook meedoen aan het CPMV-examen, 21 stands bezoeken en zich te goed doen aan de lunch. Kortom, een wel besteedde dag!

Op beide dagen werden de deelnemers welkom geheten door Marc van Zanten, Managing Director Killgerm Benelux/Killgerm Nederland. Vervolgens vertelde de dagvoorzitter, Frank Swinkels, dat er momenteel veel gaande is op

het plaagdierbestrijdingsgebied in Nederland: PLA..N en de NVPB zijn bezig met een branche-RI&E, KAD heeft een nieuwe voorzitter, José van Uffelen is vertrokken bij de SPA-groep, de Wet Natuurbescherming is in werking getreden en verschillende plaagdierbedrijven zijn bezig met certificeren.

Wet Natuurbescherming

Vervolgens nam de heer Bob van den Brink, van Boerema & Van den Brink het woord met een lezing over de Wet Natuurbescherming die ingegaan is per 1 januari 2017. De doelstelling van deze wet is bescherming van gebieden die zijn onderscheiden in de Ecologische

Hoofdstructuur en Natura 2000, bescherming van inheemse planten en dieren en de bescherming van het bossenbestand.

De Wet Natuurbescherming is gestoeld op de bescherming van vogels (Europese Vogelrichtlijn), dier- en plantensoorten (Europese Habitatrichtlijn en internationale verdragen) en dier- en plantensoorten (nationaal beschermd) via een aparte lijst aan de wet toegevoegd.

Alle van nature in Nederland voorkomende, in het wild levende vogels die opgenomen zijn in bijlage 1 zijn beschermd volgens de

Vogelrichtlijn. In de Habitatrictlijn wordt een aantal zoogdieren genoemd die beschermd zijn zoals bever, otter, lynx, maar ook hun verblijfplaatsen. Bij de Nationale soorten worden in het wild levende soorten genoemd, zoals verschillende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers die beschermd moeten worden.

In de wet worden ook omstandigheden genoemd waarin daarvan afgeweken kan worden. De zwarte rat, bruine rat, huismuis en mol zijn helemaal niet beschermd en mogen met toegelaten middelen worden bestreden. Niet beschermd zijn de meeste (invasieve) exoten en verwilderde dieren. Wel schrijft de wet voor hoe ze mogen worden bestreden en dat daar een vergunning voor nodig is.

Huisdieren en gedomesticeerde dieren vallen niet onder deze wet maar onder andere wetten.

Het is verboden om beschermde dieren te vangen, te doden en hun vaste verblijfplaatsen en/of broedplaatsen of nesten te verstoren of te vernielen. De provincie is het bevoegde gezag voor het afgeven van vrijstellingen of ontheffingen voor het doden van dieren, het vernielen van voorplantingsplaatsen en rustplaatsen en voor het opzettelijk verstoren van nesten, rustplaatsen en eieren. Vrijstelling kan alleen worden verkregen wanneer de bestrijding het in stand houden van de diersoort niet bedreigt. Wanneer maatregelen, zoals wering en verjaging, aantoonbaar niet werken en als het gaat om specifiek in de wet genoemde overlast (volksgezondheid, openbare veiligheid, vliegverkeer, schade aan gewassen en eigendommen) kan ook vrijstelling worden afgegeven.

De gemeentes zijn aangewezen als de instanties die in aanmerking komen voor het afgeven van een ontheffing of vrijstelling voor overlastsituaties in de bebouwde kom.

Middelen om vogels te vangen en te doden staan genoemd in de Vogelrichtlijn. Provincies geven aan welke specifieke middelen daarvan mogen worden ingezet om de dieren te vangen of te doden.

De provincies kunnen dus beslissen of haviken, slechtvalken, woestijnbuiszders, kastvallen, vangkooien of vangnetten mogen worden gebruikt.

Verboden middelen voor het bestrijden van alle diersoorten zijn klemmen, behalve voor het vangen van mollen, zwarte ratten, bruine ratten, huismuizen, muskus- en beverratten. Ook verboden zijn vallen (behalve kastvallen), strikken, vangkooien (behalve binnen de bebouwde kom voor het vangen van verwilderde katten en duiven), lijm, netten en rodenators.

Er zitten nog vele haken en ogen aan deze wet. Voor een plaagdierbestrijder betekent het dat wanneer hij een vogel- of andere diersoort wil bestrijden in verschillende provincies hij daarvoor in elke provincie een aparte vergunning moet aanvragen. Zeker op het gebied van het wegvangen van overlast veroorzakende dieren zal onderzocht worden of de Wet Natuurbeheer moet worden bijgesteld. De evaluatie van de Wet Natuurbeheer is over 2 jaar.

Hoe om te gaan met bijen als plaagdier

Plaagdierbestrijders kunnen te maken krijgen met stekende insecten zoals bijen en wespen. Plaagdierbestrijders zijn deskundig om wespen te onderscheiden van bijen en de wespen te bestrijden. Maar men weet niet wat men moet doen wanneer het nodig is om bijen te bestrijden. Aan bijen wordt jammerlijk genoeg te weinig aandacht besteed bij de opleidingen, vertelde Johannes Vogelaar tijdens zijn lezing. Een plaagdierbestrijder moet het verschil weten tussen honingbijen en solitaire bijen. Solitaire bijen zijn bijen die alleen leven. Wel kunnen ze soms bij elkaar in de buurt leven en vormen dan een soort kolonie. Elk vrouwtje maakt haar eigen broednest in het vroege voorjaar. Een aantal soorten benut holle pijpjes (zoals rietstengels) die in de natuur voorkomen om daar 8 tot 10 broedcellen in te maken. Andere soorten graven een gat in de grond, soms zelfs tussen stoeptegels. Het eitje komt uit en wordt een larve. De larve eet stuifmeel op dat door de moeder in de broedcellen is gedeponeerd. Vervolgens wordt de larve een pop, die overwintert en pas het volgende voorjaar uitkomt.

Honingbijen zijn sociale bijen en een hele groep bijen vormen een volk. In elk volk bevindt zich één koningin, een 40.000 werksters (onbevuchte vrouwtjes), een enkele honderden darren (mannetjes). Het voedsel bestaat uit stuifmeel en nectar. In mei/juni kunnen bijen gaan zwermen. In het najaar sterven de darren. In de winter overleeft de koningin samen met een 5.000 tot 15.000 werksters in een volk. Als voedselbron eten ze dan de verzamelde honing.

Nadat koninginnencellen zijn aangemaakt verdwijnt de koningin met de helft van de bijen uit het oorspronkelijke volk (het zwerm) en gaat op zoek naar een plaats om daar uit te groeien tot een nieuw volk. Omdat de werksters zich volgezogen hebben met honing voorafgaand aan het zwermen steken ze niet. Wanneer een zwerm een tijdelijke plek heeft gevonden worden verkenners er op uit gestuurd om een definitieve locatie te zoeken waar zij zich kunnen vestigen. Soms dezelfde dag nog, maar meestal de volgende dag, vertrekt de zwerm

naar de door de verkenners gekozen locatie. Ze strijken dan neer bijvoorbeeld rondom een schoorsteen of spouwmuur als een soort platte bruine pannenkoek. Vervolgens betrekken ze hun nieuwe woning binnen 15 minuten.

Bij het oorspronkelijke volk groeien de koninginnenpoppen uit totdat er meerdere koninginnen in het volk zijn. Meestal zwermen de koninginnen dan weer uit met een gedeelte van het volk totdat het oorspronkelijke volk te klein is om te zwermen.

Bijenzwerm en de plaagdierbestrijder

Vragen die een plaagdierbestrijder zich kan stellen wanneer hij een telefonische melding krijgt van bijenoverlast:

Welke tijd van het jaar is het?

Bijen zwermen meestal in de maand mei maar in juni, juli of augustus kan dat ook. In maart en april betreft het veelal solitaire bijen.

Om hoeveel bijen gaat het?

Duizenden bijen betekent een echte bijenzwerm. Tientallen bijen kan op verkenners duiden of, in het vroege voorjaar, op solitaire bijen.

Zijn de bijen ergens als een kluit gaan hangen?

Als er een duidelijke bruine tros of pannenkoek is gevormd, betreft het meestal honingbijen.

Welke kleur heeft de kluit bijen?

Een bijenzwerm is altijd bruin-zwart.

Komen de bijen net aan of hangen ze daar al een tijd?

Net aangekomen bijen zitten vol met voedsel en zijn niet agressief. Wanneer ze daar al een lange tijd hangen is het voedsel verbruikt en zijn ze agressiever en kunnen gaan steken.

Meestal scheppen lokale imkers de bijenzwermen. Wanneer de overlast veroorzaakt wordt door verkenners of speurbijen kunnen ze woningen binnendringen via muurankers, leidingen, plafonds en plafondcontactdozen. Vervolgens vliegen ze naar het raam en blijven ze

daar rondzoemen. Het kunnen er soms wel 1500 zijn wat vaak tot paniek leidt bij de bewoners. Wanneer bijen met gekleurde stuifmeelklompjes aan hun achterste poten worden waargenomen, betreft het een bijenzwerm; zo niet dan zijn het slechts verkeners.

Het binnentrekken van speurbijen moet worden voorkomen, dat kan het beste gebeuren door in de vliegopeningen een kleine hoeveelheid biociden te spuiten waardoor de bijen die daarmee in aanraking komen niet dood gaan, maar aan hun medebijen doorgeven dat men daar niet moet zijn. Speurbijen die zich in een woning bevinden moeten naar buiten worden geleid: Ramen waardoor licht komt moet worden geopend. Als er 's avonds geen bijen meer vliegen moeten de vliegopeningen worden afgesloten.

Wanneer een bijenzwerm een schoorsteen intrekt, gaan ze niet in het rookkanaal zitten maar gaan ze op die plekken zitten waar geen rook langskomt. Bijen kunnen jarenlang in een schoorsteen leven.

Regelmatig wordt gezegd dat personen allergisch zijn voor bijen. Velen hebben tabletten daarvoor bij zich, maar deze tabletten bevatten anti-histamine en zijn bedoeld om zwelling tegen te gaan. Wanneer personen een epi-pen met epinefrine bij zich hebben betekent het meestal dat ze echt allergisch zijn voor bijensteken. Na een steek mogen alleen geschoolde personen deze zelf-injector plaatsen.

Bijen zijn niet beschermd volgens de Wet Natuurbescherming maar zijn ondergebracht in dezelfde wet als de landbouwhuisdieren.

Zoönosen

Na de pauze hield de heer Herwig Leirs van de Universiteit van Antwerpen een lezing over zoönosen.

Eén van de meest beruchtste overgebrachte ziektes is de pest. Pest komt niet meer voor in Europa maar nog wel in andere werelddelen.

Overdracht van ziektes kan gebeuren door rechtstreeks contact, contact met uitwerpselen en door overdracht via een vlo of teek. Voorbeelden van ziektes die overgebracht kunnen worden zijn de Lyme disease, Ziekte van Weil, Hanta virus, het Seoul virus, koepokken, Campylobacter, Salmonella, en schimmels. Andere bekende ziektes zijn de vossenlintworm, toxoplasmose en trichinose.

Resistentie

De laatste lezing werd gehouden door Michel Wimmers van Bayer CropScience. Hij vertelde dat er wereldwijd resistentie is aangetroffen bij ratten voor vooral eerste generatie anticoagulantia en ook voor bromadiolon. Per juli 2016 zijn volgens een EU-besluit producten die meer dan 30 ppm actieve stof bevatten alleen maar toegelaten voor professioneel gebruik.

Ook is geconstateerd dat anticoagulantia negatieve effecten hebben op de voortplanting en dat moet vermeld worden op de verpakking. Uiterlijk 1 maart 2018 moet dat zijn doorgevoerd. Het betekent dat er veel minder middelen beschikbaar komen voor de particulieren en dat de opdrachtgever en de plaagdierbestrijders ook middelen kunnen gaan gebruiken die minder dan 30 ppm actieve stof bevatten. Bayer is bezig om zijn producten de komende tijd aan te passen aan de nieuwe wetgeving. Op het gebied van biociden voor de bestrijding van insecten zijn de gebruiksvoorschriften ook aangepast. Solfac mag alleen nog in dierverblijven worden toegepast. K-Othrine SC 7,5 is het nieuwe middel tegen vliegen en kruipende insecten. De aard van het oppervlak is van invloed op de keuze van het product. Op poreuze oppervlakken wordt de voorkeur gegeven aan WP-formuleringen.

Vervolgens hield Joan Schouten een voordracht welke aangevuld werd door Willem Ruiters. Joan vertelde over het ontstaan van het protocol buitengebruik rodenticiden. Op 1 juni 2017 moeten alle bedrijven die rodenticiden buiten willen gebruiken gecertificeerd zijn en de medewerkers moeten een speciale eendaagse cursus gevolgd hebben. Op de vraag of

Nederland "niet het braafste jongetje van de klas wil zijn" binnen de EU antwoordden de heren Schouten en de Ruiters dat als we in Nederland de maatregelen niet goed toepassen het Ctgb wellicht het buitengebruik rodenticiden zal verbieden. De EU kijkt met belangstelling toe hoe het buitengebruik rodenticiden in Nederland wordt toegepast zodat het ook in andere landen kan worden uitgevoerd.

Het certificeren voor een eenmanszaak kost in totaliteit circa 1200 Euro per jaar. Binnen een paar jaar moet men zich ook laten certificeren voor het binnengebruik van rodenticiden. Wanneer de plaagdierorganisaties de politiek kunnen overtuigen dat het IPM binnen- en buitengebruik mogelijk is, is zij gemakkelijker ervan te overtuigen dat particulieren niet meer mogen beschikken over rodenticiden. Vangkooien en rodenators mogen niet meer gebruikt worden volgens de Wet Natuurbescherming evenals lijmplaten. De NVPB is in overleg met de overheid om dat aan te passen. De handhavende organisaties gaan zowel gecertificeerde als niet-gecertificeerde bedrijven bezoeken om te controleren of het protocol buitengebruik rodenticiden op de juiste manier wordt toegepast.

Vervolgens konden de aanwezigen punten voor het behoud van hun BT-erkenning behalen, door mee te doen aan het examen over de gehouden lezingen, georganiseerd door het CPMV. Van de 40 personen die in een van de beide dagen eraan mee deden, slaagde het merendeel.

Tot slot kon op elke dag na afloop nog een drankje worden gedronken voordat men huiswaarts keerde en men kon terug kon kijken op weer een welbestede en leerzame Killgerm Infodag.

De grootste plaagdierbijeenkomst ooit in Engeland

PestEx 2017 in het Excel Centre in Londen, gehouden op 22 en 23 maart, kan met recht de grootste bijeenkomst van plaagdierbestrijders ooit gehouden in het Verenigd Koninkrijk genoemd worden.

2641 bezoekers bezochten PestEx 2017, terwijl in 2015 "slechts" 2209 mensen deze tweedaagse beurzen bezochten. Op dag 1 waren er 10% bezoekers meer dan in 2015 aanwezig en velen van deze bezoekers bezochten de beurs ook op de tweede dag. Dat was zeker nodig omdat er zoveel standhouders waren. De tentoonstellingsruimte was een kleine 10% groter dan de vorige keer hetgeen ook wel nodig was om alle 106(!) standhouders van voldoende ruimte te kunnen voorzien.

BPCA-president, Paul Rodman, vertelt: "75 jaar geleden werd BPCA opgericht, de organisator van PestEx. 20 personen zaten toen om de tafel om over de toekomst te praten van de plaagdierbestrijding. Vorige week kwamen 2500 personen bij elkaar om precies hetzelfde te doen, hetgeen betekent dat we een perfecte voortuitgang hebben in het verder professionaliseren van onze branche!".

Vele bezoekers waren zeer tevreden dat ze kennis konden maken met nieuwe technieken, producten en diensten. Rupert Broome, Managing Director van Killgerm vatte het zo samen: "Als medewerkers van Killgerm en PestWest waren we verheugd over zo'n grote belangstelling voor deze tweedaagse PestEx. We waren blij dat we zoveel positieve reacties kregen voor onze vernieuwde stand. Onze felicitaties aan het BPCA-team dat zo'n geweldige beurs heeft opgezet".

Hierbij ook een reactie van Angela Bigwood van A&M Hawk UK: "We hebben een continue stroom van bezoekers op onze stand gehad en iedereen was benieuwd wat we aanboden. We hebben goede gesprekken gehad op onze stand tijdens de afgelopen twee dagen en diverse zaken moeten in de komende tijd nog verder worden uitgewerkt".

Verbetering van een ieders netwerk is een belangrijk doel van deze BPCA-beurs. Simon Forrester, BPCA Chief Executive, zegt daarover: "Hoewel er een verhoogd waakzaamheidsniveau was door de Westminster-terreuraanval, was daar niets van te merken tijdens de beurs. Na de eerste zeer drukke dag waren we bang dat we de tweede dag veel minder bezoekers zou hebben. Het tegendeel was waar. Ook de tweede dag was druk en was een ieder bezig om zoveel mogelijk stands te bezoeken en nieuwe connecties aan te

knopen". Alleen tijdens de aankomst voor het galadiner en de British Pest Management Awards Ceremony op Canary Wharf waren de verhoogde veiligheidsmaatregelen zichtbaar".

Twee trends konden worden waargenomen op deze beurs. Ten eerste het grote aantal bedrijven met allerlei digitale monitoring- en rapporteringssystemen. Ten tweede het grote aantal nieuwe producten met niet-giftige en bio-vriendelijke producten.

Opmerkelijk was ook dat circa 10% van de fabrikanten uit het Verre Oosten kwam. Bij één van de stands werden zelfs elektrische vliegenvangers aangeboden die bijna gelijk zijn aan de modellen die verkocht worden door een Europese producent!

PestEx 2019 zal waarschijnlijk nog groter worden. Ook deze zal weer in het grote ExCel-conferentiecentrum in Londen gehouden worden. Wanneer u om ca. 8.30 of 9.30 het vliegtuig vanuit Rotterdam the Hague Airport neemt bent u in een uur in Londen en vervolgens na 20 minuten lopen nog steeds één van de eerste bezoekers op de beurs. Wanneer u niet besluit in Londen te overnachten kunt u dezelfde dag nog terugvliegen, om 19.00 uur weer in Rotterdam te zijn: overweeg het eens en u zult er geen spijt van hebben!

MUSKIL[®]

UV TRACKING TECHNOLOGY

MUSKIL
PASTA

MUSKIL
BLOK

MUSKIL
GRAAN

Het vergif met 2 werkzame stoffen!
Difenacoum & Bromadiolon

**RATTEN & MUIZEN KUNNEN ER VERGIF
OP INNEMEN DAT MUSKIL WERKT!**

MUSKIL is exclusief verkrijgbaar bij Hofman Animal Care
T: 0548-54 52 77 - info@hofmananimalcare.nl
www.hofmananimalcare.nl

Muizen leven al vijftienduizend jaar in buurt van mensen

Verschillende muizensoorten leefden al in de eerste nederzettingen van de jager-verzamelaars in Israël en Libanon voordat de landbouw werd uitgevonden, melden Britse onderzoekers in de Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America. Naast de Macedonische muis (*Mus macedonicus*) woonde ook de huismuis (*Mus musculus domesticus*) al in de buurt van mensen.

De wetenschappers van de Universiteit van York kwamen tot hun bevindingen door kiezen van muizen te verzamelen op plekken in Israël waar oude nederzettingen van jager-verzamelaars zijn opgegraven. Ze vonden in totaal 272 muizenkiezen op 14 verschillende plekken. De oudste kiezen werden opgegraven in de resten van nederzettingen die ongeveer vijftienduizend jaar oud zijn. De bewoners van deze plaatsen waren de Natufiërs, een volk dat onderaardse huizen bouwde.

Tot nu toe werd aangenomen dat muizen pas in de buurt van mensen gingen leven op het moment dat de eerste volken voedsel gingen verbouwen. De Natufiërs sloegen echter alleen verzameld voedsel op in hun woningen en lieten waarschijnlijk ook afval rondslingeren. Daardoor werden waarschijnlijk muizen aangetrokken. "De Natufiërs leverden de muizen geen voedsel op de schaal waarop boeren dat later zouden doen, maar ze verzamelden wel wilde planten en zaden, en ze sloegen

wat voedsel op", verklaart hoofdonderzoeker Lior Weissbrod op nieuwssite New Scientist. Wanneer de Natufiërs meer op één plaats gingen wonen en meer wilde planten en zaden gingen verzamelen nam het aantal huismuizen toe. Wanneer men meer op jacht ging werd de populatie van de Macedonische muis groter.

Pas een 11.5000 jaar geleden toen de mensen zich meer vast gingen vestigen, verloren de Macedonische muizen de competitie met de huismuizen.

De muizen hadden toen nog niet de kat als vijand. Die werd pas ergens tussen 9.500 en 4.000 jaar geleden gedomesticeerd. In Egypte werd een 3.000 jaar geleden de vijand van de muizen, de kat, zelfs heilig verklaard.

Uit: www.nu.nl

Het beheersen van plaagdieren komt door veranderende wetgeving steeds meer in de handen van de professionele plaagdierbeheerser te liggen.

Het IPM Buitengebruik is per 1 januari 2017 van kracht en vergt naast juiste certificering een andere benadering om plaagdieren te kunnen beheersen. Voor Hofman Animal Care als totaalleverancier betekent dit dat het assortiment met grote regelmaat wordt uitgebreid met producten die onmisbaar zijn om binnen het wettelijk kader uw diensten te kunnen uitvoeren.

Tevens blijven voor een goede bestrijding ook producten noodzakelijk welke al geruime tijd hun perfecte effectiviteit hebben bewezen; denk hierbij aan onze rodenticide MUSKIL met de unieke gepatenteerde formule.

Veel klanten hebben de weg naar Hofman Animal Care reeds gevonden want wij kunnen u van dienst zijn met kwalitatief goede producten en het juiste advies. Per 1 april jl. heeft Rigo Lambert ons team versterkt en kunnen wij gebruik maken van zijn jarenlang opgedane expertise. Samen met Jan-Willem Willemsen is nu bijna 30 jaar ervaring in huis op het gebied van professioneel plaagdiermanagement.

Om u ook in de toekomst goed van dienst te kunnen blijven zal het assortiment verder worden uitgebreid en wordt op dit moment hard gebouwd aan onze nieuwe huisvesting in Enter. Wilt u informatie ontvangen over Muskil of heeft u liever een bezoek van Jan-Willem Willemsen of Rigo Lambert, neemt u dan gerust contact met ons op.

Email: info@hofmananimalcare.nl

Assortiment Hofman Animal Care volgt IPM

NIEUWE, ZEER ATTRACTIEVE RESISTENTIE- BREKER.

Deze zeer aantrekkelijke pasta-achtige formulering voor professioneel gebruik in woningen en bedrijven bevrijdt gebruikers van de overlast van muizen en ratten.

- › Eén type lokaas tegen ratten en muizen
- › Bestrijding van resistente knaagdieren
- › Maximaal rendement
- › Snel en gebruiksvriendelijk

FOR LIFE UNINTERRUPTED™

 Talon® Soft
Rodenticide

syngenta.

GEBRUIK BIOCIDEN OP EEN VEILIGE MANIER. LEES VOOR GEBRUIK ALTIJD HET ETIKET EN DE PRODUCTINFORMATIE.
Talon® bevat 0,005% w/w Brodifacoum. Talon®, For Life Uninterrupted™, het Alliance-frame, het Purpose-pictogram en het Syngenta-logo zijn handelsmerken van ondernemingen van de Syngenta Group.
©2017 Syngenta. Syngenta Crop Protection AG, Basel, Zwitserland.

E-mail: ppm.eame@syngenta.com Internet: www.syngentappm.com

syngenta

Effectief knaagdiermanagement

Ratten en muizen vormen een bijzondere uitdaging, zelfs voor de meest ervaren ongediertebestrijders. Zo duurt het oplossen van een knaagdierprobleem veel langer en is het proces veel arbeidsintensiever dan bijvoorbeeld het oplossen van een probleem met kakkerlakken.

Om te beginnen bestaat effectief knaagdiermanagement uit verschillende bestrijdingsmethodes die parallel aan elkaar moeten worden ingezet. Het doden van knaagdieren is hierbij vaak slechts een eerste stap. Maar zonder aanvullende technieken, zoals het vernietigen of afdichten van hun schuilplaatsen, zal iedere behandeling slechts een tijdelijk effect hebben. Al bij de eerste inspectie moet de plaagdierbestrijder de plekken identificeren waar knaagdieren zich kunnen verstoppen of de woning kunnen binnendringen. Nadat de situatie zorgvuldig beoordeeld is, kunnen er maatregelen genomen worden om de knaagdierschuilplaatsen af te dichten. Ook moeten mogelijke ingangen versperd worden, zoals scheuren in muren, kapotte ramen, openstaande kelderramen, afvoerputjes zonder rooster enz.

Ten tweede zijn knaagdieren bijzonder intelligent en kunnen ze zich heel goed aanpassen. Daarom is het belangrijk om alles te weten over hun biologie en gedrag, en hier tijdens het bestrijdingsprogramma voortdurend rekening mee te houden.

Anticoagulantia worden al jarenlang en met veel succes ingezet als onderdeel van een veilige en effectieve plaagdierbestrijding. Om verantwoord gebruik zoveel mogelijk te voorkomen, moet – als derde punt – voortdurend rekening worden gehouden met risicobeheersing voor mensen, niet-doelorganismen en het milieu.

En als vierde punt: om een succesvolle knaagdierbestrijding te kunnen uitvoeren, moet u kunnen vertrouwen op een veilig en bewezen effectief rodenticide. Syngenta introduceerde het rodenticide Talon/Klerat® in de jaren 1980 en heeft het programma sindsdien voortdurend verbeterd.

De werkzame stof in Talon/Klerat® is brodifacoum, een tweede-generatie-anticoagulant. Ook als de knaagdieren zich tot drie dagen lang met het lokaas voeden en het drie tot zeven dagen kan duren totdat ze sterven, is ook een eenmalige grote opname voldoende om het ongedierte te doden.

Een probleem van veel rodenticiden is dat knaagdieren vaak nogal aasschuw zijn. Een langzaam werkend lokaas zoals Talon/Klerat® is hiervoor de beste oplossing. Omdat het bestrijdingsmiddel een vertraagde werking heeft, zien de knaagdieren niet direct dat het dodelijk is en zullen ze het dus blijven eten – in tegenstelling tot veel snelwerkende rodenticiden.

Daarnaast is resistentie tegen de werkzame stoffen in veel rodenticiden van de eerste, maar ook van de tweede generatie middelen (warfarine, coumatetralyl, bromadiolon, difenacoum) bij ratten en muizen een veelvoorkomend fenomeen. Met name in Noordwest-Europa (Nederland, België en Noordrijn-Westfalen) is resistentie bij ratten een groot probleem. De resistentie onder muizen, daarentegen, lijkt in heel Duitsland redelijk gelijkmatig te zijn verdeeld.

Om resistentie tegen andere rodenticiden te voorkomen, is brodifacoum – de werkzame stof in Talon/Klerat® – ontwikkeld. Zelfs na 30 jaar wereldwijd gebruik is er nog geen resistentie tegen brodifacoum waargenomen. Talon/Klerat® is 100% effectief bij alle tot op heden geteste ratten- en muizenpopulaties.

Om echt effectief te zijn, moet een rodenticide een uitstekende werkzame stof bevatten, die probleemloos door knaagdieren wordt opgegeten en natuurlijk stabiel blijft bij ongunstige omstandigheden. Uit onafhankelijk onderzoek is gebleken dat Klerat® Waxblocks ook in een vochtige omgeving nog geruime tijd aantrekkelijk blijven en dus langdurig door knaagdieren worden gegeten. Om ervoor te zorgen dat het lokaas zo lang mogelijk effectief blijft, is het verstandig om het niet direct op de vochtige ondergrond van bijvoorbeeld een afwateringskanaal te leggen, maar op te hangen aan een draad om het te beschermen tegen direct contact met water.

Inzicht in het gedrag van ratten en muizen is essentieel voor een geslaagde knaagdierbestrijding. Zo is bekend dat knaagdieren altijd van buitenaf een woning,

supermarkt of stal binnendringen. Een eerste verdedigingslinie rondom het te beschermen gebied, bijvoorbeeld langs de perceelsgrenzen of de buitenmuren van een woning, is daarom vaak erg effectief. Met behulp van een niet-giftig, aantrekkelijk en duurzaam aas, zoals Talon® Track in een lokdoos, kunnen knaagdieren vroegtijdig ontdekt worden. De lokdozen moeten zowel buiten als binnen het gebouw, langs alle wanden, muren en omheiningen worden geplaatst met een onderlinge afstand van 5 tot 10 meter (ratten) en 2 tot 5 meter (muizen). Bovendien geven verse sporen van knaagdieractiviteit, zoals keutels of sporen in neergelegd fijn zand aan, welke gebieden de ongediertebestrijder extra in de gaten moet houden. Als blijkt dat er daadwerkelijk knaagdieren aanwezig zijn, doordat het aas wordt opgegeten of doordat er sporen zijn aangetroffen, moet het niet-giftige lokaas worden vervangen door het giftige lokaas. Natuurlijk mogen in Nederland alleen rodenticiden buiten worden gebruikt als het protocol wordt gevolgd zoals omschreven staat in het handboek rodenticiden (HBR).

Daarnaast is het heel belangrijk om het aangebrachte lokaas regelmatig, bij voorkeur wekelijks, te controleren en aan te vullen. Natuurlijk moet het gebruiksvoorschrift worden gevolgd.

Om de veiligheid van mensen en niet-doelwitorganismen te waarborgen, bevat Talon/Klerat® een bijzonder bittere substantie die knaagdieren niet proeven.

Door zijn stabiliteit, langdurige smaak en uitstekende werking is Talon/Klerat® voor veel ongediertebestrijders het ideale hulpmiddel bij de bestrijding van ratten en muizen.

 info@platformplaagdierbeheersing.nl

 www.platformplaagdierbeheersing.nl

 Facebook PLA..N.

 LinkedIn Groep PLA..N.

 Twitter Platformplan

 +31 (0)6 543 573 00

Platform Plaagdierbeheersing Nederland is de brancheorganisatie voor bedrijven die zijn gespecialiseerd in Faunabeheer, inspecties, advisering, wering en het uitvoeren van bestrijdingsacties tegen plaagdieren in en om gebouwen, maar ook in het verduurzamen van hout bij aantasting door bijvoorbeeld houtworm.

Door een zeer actief bestuur kunnen we onze kosten laag houden en ons daarnaast 100% inzetten voor onze leden. Vraag vrijblijvend informatie via telefoon, onze website, Facebook of Twitter.

Bij ons bent u
in veilige handen!

www.killgerm.nl

Gezocht:
technisch
medewerker/adviseur

Killgerm Benelux en Killgerm Nederland zijn voor hun vestigingen op zoek naar een nieuwe collega die ons kan ondersteunen op voornamelijk technisch vakgebied.

Wat doen wij?: Killgerm is gespecialiseerd in het leveren van producten voor de professionele plaagdierbeheersingsmarkt. Daarnaast streven wij er naar een meerwaarde te zijn voor onze klanten binnen de Benelux door middel van advisering, trainingen, marketing en het organiseren van diverse evenementen.

Wat zoeken wij?: Wij zoeken een man/vrouw die op meerdere vlakken binnen onze organisatie ondersteunend maar ook verantwoordelijk kan zijn, zowel op technisch als op adviserend gebied. Hij/zij zal zich o.a. bezig gaan houden met technische ondersteuning / advisering naar onze klanten. Advies en begeleiding met nieuwe producten, zowel intern als naar klanten. Ondersteuning op gebied van registratie processen als wel de ondersteuning en begeleiding van onze trainingen en seminars (marketing). Al met al, een 1000 poot functie binnen onze kleine organisatie waarin iedereen nauw met elkaar samen werkt. Kennis van de Engelse taal in woord en geschrift is een vereiste. Kennis van, en ervaring in, de ongediertebeheersing markt is een zekere pre.

Wat bieden wij?: Werken in een klein, enthousiast team binnen een organisatie waar samenwerken, flexibiliteit en plezier in werken voorop staat.

Graag u reactie sturen naar:
Killgerm Benelux n.v.
t.a.v. Marc van Zanten
Koeybleuken 12
2300 Turnhout

Of per mail: Marc.vanzanten@killgerm.com

Voorjaarsbijeenkomst van PLA..N.

Algemene Ledenvergadering

Op 22 maart hield de branchevereniging PLA..N. in een vergaderzaal van de Wageningse Universiteit voor een nog steeds groeiend aantal leden haar jaarlijkse algemene ledenvergadering. Nadat er zoals gebruikelijk op het jaar werd teruggeblikt werd er vooral vooruit gekeken naar de ontwikkelingen in de sector, waarbij de certificering voor het buitengebruik anticoagulantia veel aandacht kreeg. Geconstateerd werd dat nog maar weinig bedrijven zich voor een certificering hadden aangemeld of op dat moment

al gecertificeerd waren, ondanks dat PLA..N. voor haar leden diverse 'hulp'-documenten beschikbaar had gesteld. ISACert, een van de certificatie-instellingen, had zelfs speciaal voor de PLA..N.-leden na overleg met het bestuur twee informatiebijeenkomsten georganiseerd. In de discussie die over dit onderwerp gevoerd werd, bleek dat vele bedrijven op dit moment voor de bedrijfsstrategie gekozen hebben om alleen nog met klemmen te werken, omdat vele overheidsinstanties dit uit duurzaamheids-overwegingen prefereren. De toekomst zal leren of dit een juiste keuze is geweest. Het bestuur van PLA..N. zal wel haar leden polsen of er nog een vragenmiddag georganiseerd moet gaan worden over het maken van het handboek e.d. Het bestuur heeft er tot nu toe voor gekozen geen volledig uitgewerkt voorbeeld-handboek voor de leden op te stellen, omdat zij ervan overtuigd is dat een IPM-certificering niet zal slagen zonder dat het bedrijf zich daarin grondig heeft verdiept en zelf de noodzakelijke stappen heeft gezet om een eigen handboek op te stellen.

Tijdens de ALV gingen de leden akkoord met de benoeming van twee nieuwe bestuursleden namelijk Patrick Beukema en Gregoor Landman, ter versterking van het huidige bestuur bestaande uit Rob van Veldhuijzen, Alex Mars, Piet Willems en Frits van der Zweep, na het terugtreden van Pascal van Zoggel eind 2016.

Onderzoek naar overdraagbare ziekten door insecten

Na afloop van de ALV was er een leerzame bijeenkomst waarin de leden op de hoogte gesteld werden van het onderzoek dat het Laboratorium voor Entomologie van de WU uitvoert bij insecten, teken en mijten, die ziekten overbrengen op mensen, huisdieren en vee. Denk hierbij aan de ziekte van Lyme dat overgebracht wordt door teken (Ixodida), malaria dat overgebracht wordt door muggen (Anopheles), knokkelkoorts dat overgebracht wordt door de Aziatische tijgermug (*Aedes albopictus*) en bijvoorbeeld blauwtong bij schapen die overgebracht wordt door een knut (Ceratopogonidae).

De onderzoeksgroep van professor Willem Takken liet zien dat door gebruik te maken van menselijke geurstoffen muggen zeer effectief naar vallen gelokt kunnen worden en daar gevangen en uitgeschakeld kunnen worden, waardoor de kans op overdracht van malaria drastisch omlaag gebracht kan worden. Dit is een zeer effectieve vorm van IPM waar geen bestrijdingsmiddelen aan te pas komen en waarbij de mug dus ook geen

resistentie tegen een chemisch bestrijdingsmiddel kan opbouwen. Ook is op deze wijze geen speciale en dure toelatingsprocedure per land noodzakelijk wat bij een gangbaar bestrijdingsmiddel wel het geval zou zijn. De totale combinatie aan geurstoffen met een drager waardoor de stoffen langzaam vrijkomen gedurende een periode van een half jaar en in combinatie met een warmtebron, wordt inmiddels als 'Suna val' op de markt gebracht. Daar waar toegepast leidt het nu al tot een reductie van de malariamuggenpopulatie met 70 procent en het aantal malariabesmettingen met 30 procent.

Na een kort verhaal over de bovengenoemde plaaginsecten lieten Professor Willem Takken en zijn collega Jeroen Spitzen zien hoe muggen voor het onderzoek gekweekt worden en hoe de muggenvallen in de praktijk werken.

Metamorfose Award 2016

PLA..N. heeft in 2016 het onderzoek, waarmee de voor de mug aantrekkelijke geurstoffen ontdekt moesten worden, met de huidige goede praktijkresultaten tot gevolg, gehonoreerd met de Metamorfose Award voor Professor Takken en zijn team. PLA..N. hoopt dat met dit soort onderzoek ook plaaginsecten in Nederland in de toekomst beheerst en bestreden kunnen gaan worden. Het analyseren welke geurstoffen voor een insect belangrijk zijn om zijn doel te vinden vergt echter tijd en is kostbaar onderzoek.

NEDERLANDSE
VERENIGING
PLAAGDIERMANAGEMENT
BEDRIJVEN

Technische commissie van de NVPB

De Nederlandse Vereniging van Plaagdiermanagementbedrijven (NVPB) is de grootste belangenvereniging van de Nederlandse plaagdierbranche in de ruimste zin. De meer dan 50 leden vertegenwoordigen met elkaar zo'n 90% van de Nederlandse markt. Joan Schouten (Anticimex), voorzitter van de Technische Commissie legt uit welke commissies er zijn binnen de NVPB en vertelt waar de Technische Commissie zich mee bezighoudt.

Binnen de NVPB is een aantal commissies opgezet met als taak het bestuur bij te staan en te adviseren vanuit hun eigen specifieke beleidsterrein, en de leden daar waar mogelijk is, te ondersteunen in de dagelijkse praktijk.

De volgende commissies zijn te onderscheiden:

- **Technische Commissie.** Deze commissie houdt zich bezig met wet- en regelgeving, methoden, technieken en middelen welke direct betrekking hebben op de technische aspecten van de plaagdierbeheersing.

- **Hout Commissie.** Deze commissie houdt zich bezig met diverse aspecten die direct en indirect te maken hebben met houtaantasting.
- **Leden Commissie.** Deze commissie is onlangs ingesteld als aanspreekpunt voor de leden voor het beantwoorden van vragen, om goed zicht te houden op wat er bij leden in de bedrijven speelt en om de communicatie richting de leden en tussen leden onderling te bevorderen.
- **Projectgroep R.I.E.** Deze projectgroep houdt zich bezig met alle mogelijke risico's voor personen bij het uitoefenen van het vak als plaagdierbestrijder.

Technische Commissie

Momenteel bestaat de Technische Commissie (TC) uit de volgende personen: Arthur de Smaele (Arvo Protect), Rudolph Wardenburg (OBN Nederland B.V.), Dirk Otten (SGS Ware Care B.V.), Leo Hanekamp (Ten Dijk B.V.), Riek Rombaut (Bayer Cropscience), Frank Swinkels (PPN), René Schouten (Van Ganswinkel Milieuservices) met Joan Schouten als voorzitter.

De TC komt minstens 4 keer per jaar bij elkaar en bespreekt dan allerlei zaken die te maken hebben met de technische aspecten rondom plaagdierbeheersing. Een voorbeeld daarvan is de problematiek rondom de rattenbeheersing. De TC staat aan de basis van het Handboek

Buitengebruik Rodenticiden. Daarbij heeft zij vooral de praktische aspecten beoordeeld van de rattenbeheersing, gezien vanuit het oogpunt van de plaagdierbestrijders. Zo heeft de TC naar voren gebracht dat onder bepaalde voorwaarden rodenticiden gebruikt moeten kunnen worden voor het beheersen van rattenoverlast. Samenwerking en overleg met alle instanties die direct en indirect betrokken waren met de rattenbeheersing was daarbij van essentieel belang. Momenteel vindt er nog steeds regelmatig overleg plaats met de Inspectie Leefomgeving en Milieu (IL&T) over opleidingen, stand van zaken met betrekking tot het rodenticidengebruik en met het RIVM over onder andere het onderzoek naar het voorkomen van anticoagulantia in roofvogels en andere dieren door secundaire vergiftiging en naar de persistentie van de toegelaten middelen.

De TC voert minstens één keer per jaar overleg met de NVWA, IL&T, RIVM, CtgB en met het ministerie van Economische Zaken waarbij zij de belangen behartigt van de professionele plaagdiermanagementbedrijven. Naast de lopende zaken worden dan ook nieuwe ontwikkelingen en trends ter sprake gebracht evenals opgedane ervaringen en opmerkingen uit de branche. Door deze overleggen probeert de TC in samenwerking met de genoemde instanties tot een werkbare situatie te komen om de overlast van plaagdieren optimaal en op een verantwoorde wijze te beheersen.

Eén van de onderwerpen waar de TC zich mee bezighoudt is het gebruik van lijmplaten. De TC voert overleg met overheidsinstanties onder welke voorwaarden het inzetten van lijmplaten gewenst is en hoe onnodig dierenleed zo veel mogelijk kan worden voorkomen

Een ander onderwerp waar de TC zich mee bezig houdt, is de rattenmonitoring. De overlast door zowel de bruine als de zwarte rat neemt zowel in de steden als op het platteland toe. Om het aantal ratten op een aanvaardbaar niveau te krijgen en te houden dringt de TC erop aan om Integrated Pest Management (IPM) toe te passen. Het uitvoeren van preventieve maatregelen is daarbij essentieel. De TC adviseert regelmatig overheidsinstanties, plaagdierbestrijders, bedrijven en particulieren hoe IPM optimaal kan worden toegepast. Pas als laatste redmiddel worden biociden voorgesteld om de plaagdieren te bestrijden. Met name de bewustwording onder opdrachtgevers over de noodzaak van IPM wordt als een uitdaging gezien. Op dat vlak zet de NVPB zich ook in om meer aandacht te krijgen voor IPM in aanbestedingen van plaagdierbeheersing. Hierover heeft in het kader van het duurzaam inkoopbeleid van de overheid recent ook overleg over plaatsgevonden met het RIVM.

Sinds enige tijd wordt er binnen de TC ook gebrainstormd over de digitalisering binnen de plaagdierbranche. De TC is aan het nagaan welke rol de NVPB daar bij kan spelen. Volgens de TC staat het vast dat het digitale tijdperk steeds

belangrijker wordt en onontkoombaar is binnen de plaagdierbranche. Digitalisering binnen de branche houdt niet alleen het vangen van plaagdieren met gedigitaliseerde vallen in, maar ook het digitaal verkrijgen en verwerken van de gegevens in het kader van de monitoring van plaagdieroverlast.

De sector heeft sinds 1 januari 2017 ook te maken met de Wet Natuurbescherming. Op basis daarvan zijn nu de provincies primair verantwoordelijk voor de uitvoering van de regels op het gebied van soortenbescherming en het gebruik van vangmiddelen voor plaagdieren. Zoals het nu lijkt kunnen de vergunningen per provincie verschillen en moeten in geval van plaagdieroverlast bij elke provincie en soms bij verschillende afdelingen, vergunningen worden aangevraagd. Dit kost veel tijd, zowel bij de professionele plaagdiermanagementbedrijven als bij de overheidsinstanties. De TC stelt voor om een systeem meer in te zetten om de vakbekwaamheid van een plaagdierbeheerser en diens positie expliciet in de Wet Natuurbescherming vast te leggen. Vervolgens zouden bepaalde activiteiten op het gebied van plaagdierbeheersing op landelijk niveau aan deze professional kunnen worden overgelaten, zonder dat hiervoor onnodige administratieve beperkingen gelden en kosten voor hoeven te worden gemaakt. Ook in dit verband is het essentieel dat de beginselen van IPM worden gevolgd, wat inhoudt dat wordt ingezet op wering en preventie en in het geval van overlast zo veel mogelijk op een niet-chemische bestrijding. In dit verband moet een professional wel kunnen

beschikken over een breed pakket van niet-chemische vangmiddelen.

Duidelijk is dat de TC van de NVPB zich bezig houdt met belangrijke zaken in de professionele plaagdierbranche, die niet alleen van belang zijn voor hun leden maar voor alle plaagdierbeheersers in Nederland. Dit soort zaken kost veel energie en tijd. Gelukkig zijn er nog bedrijven die tijd vrijmaken voor hun werknemers om zich met dingen bezig te houden waar de gehele branche van profiteert.

NVPB | NEDERLANDSE
VERENIGING
PLAAGDIERMANAGEMENT
BEDRIJVEN

Lid van CEPA - Confederation of European Pest Control Associations

De brancheorganisatie
voor kwaliteit in plaagdiermanagement

WAAR WIJ VOOR STAAN:

- Kwaliteit
- Lobby en regelgeving
- Opleiding en training
- Statistiek
- Communicatie
- Ledenondersteuning
- Sociaal Platform

Waarom NU lid worden?
Samen staan we sterk.

www.nvpb.org

Decentralisatie Natuurbeleid

Op donderdagmiddag 16 maart organiseerde de NVPB een netwerkbijeenkomst in het teken van het provinciaal perspectief op de Wet Natuurbescherming.

Als eerste nam Mark Hoevenaars, senior adviseur landelijk gebied van het Interprovinciaal Overleg, het woord. Hij vertelde dat met ingang van 1 januari 2017 de Wet Natuurbescherming (WNB) in werking is getreden. Deze vervangt onder andere de Jachtwet en de Flora- en Faunawet. In de WNB wordt naast bescherming van de natuur (vitale natuur) ook aandacht geschonken aan hoe de natuur kan worden ingepast in Nederland (inpasbare natuur). Ander aspecten die in de wet aandacht krijgen zijn de diverse vormen van recreëren (beleefbare natuur) en de functionele aspecten ervan (functionele natuur): de combinatie van bijvoorbeeld de landbouwfunctie met de natuur.

In 2007 was men al begonnen na te gaan hoe men de uitvoering van de wetten die te maken hadden met de natuur kon gaan decentraliseren. Uiteindelijk heeft dat geleid tot de invoering per 1 januari 2017 van de Wet Natuurbescherming waarvan de uitvoering in handen is gelegd van de provincies.

De centrale overheid heeft een algemeen beleid opgezet, waarin rekening wordt gehouden met EU-richtlijnen. De provincies verlenen vergunning en zijn verantwoordelijk voor handhaving en toezicht op de uitvoering van het beleid en zijn dus beleidsverantwoordelijken. De gemeentes zijn verantwoordelijk voor bestemmingsplannen en de groenvoorziening in steden wanneer ze raakvlakken hebben met de WNB.

Verondersteld wordt dat er per provincie verschillende omstandigheden zijn in het natuurbeheer en dat men de omstandigheden in de eigen provincie beter kent. De provincies hebben daarom ruimte gekregen voor een gedeeltelijk eigen invulling van de WNB waardoor er dus verschillen per provincie kunnen ontstaan. Er bestaat geen gezamenlijke blauwdruk voor de uitwerking van de plannen maar er wordt wel samengewerkt tussen provincies. De provincies moeten verordeningen maken voor de gebiedsbescherming, soortenbescherming, houtopstanden en het beheer van schade ontstaan door de natuur. In de WNB is de soortenbescherming in drie groepen te onderscheiden welke gebaseerd zijn op de vogelrichtlijn, de habitatrichtlijn en de overige soorten die genoemd worden in de lijst van artikel 3.10.

Door regelmatig te overleggen met alle verantwoordelijken in de verschillende provincies probeert Hoevenaars alle betrokkenen zoveel mogelijk op één lijn te krijgen en te houden.

Vervolgens kwam Alfred Dreijer aan het woord. De heer Dreijer is in Drenthe vergunningverlener Wet Natuurbescherming, onderdeel faunabeheer en soortenbescherming, en uitvoerder Houtopstanden. In de provincie Drenthe besteedt hij 95% van zijn tijd aan de problemen rondom landbouwschade veroorzaakt door wilde dieren. De overheid stelt wanneer de schade veroorzaakt is door een in de wet genoemd dier, daar een financiële vergoeding tegenover. De rest van zijn tijd besteedt hij aan het verlenen van vergunningen voor het bestrijden volgens een toegelaten bestrijdingsmethoden van roeken en andere vogels, konijnen, dassen, steenmarters en incidenteel van andere diersoorten die schade veroorzaken. De heer Dreijer gaf aan dat dit soort werkzaamheden per provincie kan verschillen.

In artikel 3.1 tot 3.10 staan de wettelijke kaders voor het verlenen van vergunningen aangegeven. De wettelijke kaders kunnen onder andere zijn dat er geen afbreuk wordt gedaan aan het in stand houden van een bepaalde populatie en schade aan bijvoorbeeld (landbouw)bedrijven. In de verleende vergunning staat ook vermeld welke middelen toegestaan zijn om ongewenste dieren te doden. Uit lijst A van artikel 3.10 volgt dat mollen onbeschermd zijn, een aantal muizensoorten wel is beschermd en een aantal niet. De muskusrat is een invasieve exoot die bestreden kan worden, evenals de zwarte en de bruine rat. Woelratten zijn beschermde diersoorten. Volgens de WNB is het mogelijk om momenteel een ontheffing te vragen voor maximaal 5 jaar, hetgeen betekent dat wanneer hetzelfde probleem met een dier op dezelfde locatie weer ontstaat, men geen nieuwe vergunning hoeft aan te vragen om het dier met een toegelaten middel te bestrijden. Dat betekent overigens niet dat elke provincie ook besluit om een ontheffing voor de maximale periode te verlenen.

Uit vragen van de aanwezigen bleek dat de uitvoering van de Wet Natuurbescherming niet duidelijk is. Het is bijvoorbeeld vaak moeilijk uit te vinden bij wie men moet zijn om een vergunning aan te vragen omdat dat per provincie kan verschillen. Ook is er in veel gevallen een kennisachterstand bij de provincies op het gebied

van plaagdierbeheersing. Ontheffing voor het vangen van steenmarters moet in elke provincie afzonderlijk worden aangevraagd. Het mogen vangen van vleermuizen voor wetenschappelijk onderzoek moet in elke provincie worden aangevraagd en elke provincie kan het op een eigen manier beoordelen.

Gezamenlijk kwam men tot de conclusie dat de uitvoering van de Wet Natuurbescherming moet worden verbeterd. Men zou bijvoorbeeld kunnen overwegen, dat wanneer plaagdierbestrijders vakbekwaam zijn of gecertificeerd zijn, zij vrijgesteld worden van het aanvragen van een ontheffing, en dat zij eventueel melden aan de provincies welke activiteiten zij wanneer verrichten. De NVPB heeft het initiatief genomen om in overleg met de overheid tot een werkbare situatie te komen. De NVPB richt zich daarbij op de erkenning van de positie van een professionele plaagdierbeheerser in de WNB.

De geslaagde NVPB-bijeenkomst werd afgesloten met een gezamenlijk diner voor leden en andere geïnteresseerden.

Lutz Jacobi interim-directeur KAD

Met ingang van 3 april 2017 is Lutz Jacobi benoemd als interim-directeur van het KAD. Lutz is jarenlang werkzaam geweest binnen de GGD, onder andere als directeur van de GGD De Friese Wouden in Drachten en de GGD Fryslân. Velen van u zullen Lutz vooral kennen als Tweede Kamerlid voor de Partij van de Arbeid. Nu zij heeft besloten de politiek te verlaten, zal zij haar brede kennis en ervaring en haar gedrevenheid voor het KAD gaan inzetten.

Het VIP-Keurmerk

In het verleden was het KAD de beheerder en certificerende instantie van het KAD-Keurmerk. Dit keurmerk was gericht op kwaliteitsverbetering in de uitvoering van plaagdierbeheerswerkzaamheden.

Door de jaren heen is de regelgeving rondom plaagdierbeheerswerkzaamheden gewijzigd of aangescherpt. Denk hierbij aan de wijzigingen in regelgeving met betrekking tot beheersing van rattenpopulaties om gebouwen en voedselopslagplaatsen, of aan het ingaan van de Wet natuurbescherming. Naast deze wijzigingen in regelgeving ontstond vanuit de plaagdierbeheersbranche de behoefte aan een onafhankelijke auditerende instantie.

Verantwoord Integraal Plaagdierbeheer

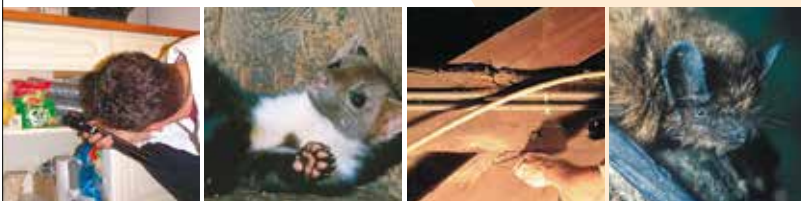
Door de vele wijzigingen heeft het KAD besloten om het KAD-Keurmerk te laten vervallen en een nieuwe norm op te stellen waarin rekening wordt gehouden met de gewijzigde regelgeving. Deze nieuwe norm is in november 2016 gelanceerd en heet het VIP-Keurmerk. VIP staat voor Verantwoord Integraal Plaagdierbeheer. De norm is uiteraard gebaseerd op IPM en heeft als doel een borging van kwaliteit te bieden voor de uitvoering van plaagdierbeheerswerkzaamheden. Hiervoor is gekozen omdat juist dit aspect, kennis van de praktijk van plaagdierbeheerswerkzaamheden, vaak ontbreekt bij de opdrachtgevers. De opdrachtgever is daardoor verzekerd van een juiste uitvoering in de praktijk bij het inhuren van een VIP-Keurmerkhouders.

Eerste VIP-Keurmerk uitgereikt

Sinds de lancering van het VIP-Keurmerk zijn diverse bedrijven de norm aan het integreren in hun procedures. De eerste initiële audits hebben recent plaatsgevonden en er staan er nog meerdere gepland. De certificering en audits worden uitgevoerd door Vinçotte ISACert. Deze certificerende instantie kan ook andere branchegerelateerde audits uitvoeren. Het bedrijf OptaScan heeft recent als eerste plaagdiermanagementbedrijf het VIP-Keurmerk uitgereikt gekregen. Daarnaast zijn er meerdere bedrijven die na de initiële audit een paar kleine aanpassingen moeten doorvoeren in hun procedures. De verwachting is dat bij het verschijnen van deze editie het aantal VIP-Keurmerkhouders alweer is uitgebreid.

Het vak leer je bij het KAD. Waar anders?

Actuele kennis van het vak dierplaagbeheersing doe je op bij het enige onafhankelijke instituut in Nederland waar sinds vele jaren alle kennis over plaagdieren wordt vergaard en gebundeld: het Kennis- en Adviescentrum Dierplagen te Wageningen. Daar krijg je informatie die eerlijk is, voorlichting die betrouwbaar is en daar ontmoet je de echte ervaringsdeskundigen.

KAD-Opleidingen staat garant voor veelzijdige, vaktechnische opleidingen, gericht op de hedendaagse praktijk van plaagdierbeheersing. In het royaal uitgeruste KAD Trainingscentrum komt de theorie tot leven en krijgt de cursist alle ins en outs van het vak én de benodigde vaardigheden onder de knie.

OPLEIDINGEN

- ▶ Leerling bestrijdingstechnicus (starters)
- ▶ Bestrijdingstechnicus (allround)
- Terugkomdagen
- Tussentijdse toetsing
- EVM-erkend

CURSUSSEN

- ▶ Bestrijdingsdeskundige (verdieping)
- ▶ Houtbescherming (specialisatie)
- ▶ Flora- en faunawet (toepassing)
- ▶ Vleermuizen
- ▶ Steenmarter

NEEM CONTACT OP MET KAD-OPLEIDINGEN

Nudepark 145, 6702 DZ Wageningen
Postbus 350, 6700 AJ Wageningen
Tel. (0317) 41 26 72
www.kad.nl E-mail: info@kad.nl

Killgerm®

Bij ons bent u
in veilige handen!

www.killgerm.nl

Een overzichtelijk
hulpmiddel voor elke
plaagdierbestrijder

www.killgerm.nl
www.killgerm.be

Gebruiksvriendelijk, snel en
boordevol informatie...

Ontdek onze website!

Responsive

Onze website werkt op basis van responsive web design. Dit betekent dat hij op alle mogelijke apparaten zoals desktop pc's, laptops, tablets en smartphones een gelijkaardige gebruikerservaring biedt waarbij de inhoud snel en compleet geraadpleegd kan worden door de bezoeker.

Evenementen & Nieuws

Blijf op de hoogte van de door Killgerm georganiseerde evenementen zoals workshops & trainingen, de Killgerm Infodagen en onze deelname aan de Benelux Pest. Raadpleeg de Internationale Agenda voor meer informatie over alle belangrijke internationale vakbeurzen binnen onze branche.

Online Catalogus

Onze online catalogus met overzichtelijk ontwerp, eenvoudig navigatiemenu en handige zoekmachine brengt geregistreerde klanten snel bij het gewenste product. Op die manier wordt bestellen nog gemakkelijker.

Downloads & media

Download snel, gemakkelijk en gratis onze catalogi, nieuwsbrieven, veiligheidsinformatiebladen, handleidingen en explosietekeningen. Raadpleeg de verschillende video's en handleidingen voor meer informatie over de correcte toepassing van een bepaald product.

AGENDA 2017/2018

DATUM	CURSUSSEN CONGRESSEN BEURZEN	ORGANISATIE WEBSITE	PLAATS
9 - 12 juli 2017	9th ICUP	www.icup2017.org.uk	Birmingham
28 - 29 september 2017	Parasitec 2017	http://turkey.parasitec.org/en/	Istanbul
24 - 27 oktober 2017	PestWorld 2017	www.npmapestworld.org	Baltimore
15 november 2017	PestTech 2017	www.pesttech.org.uk	Coventry (UK)
22 - 24 november	Faopma Pest Summit 2017	www.faopma.com	Chiang Mai (Thailand)
24 - 25 januari 2018	Pest-Protect 2018	http://www.pest-protect.eu/	Bremen
25 april 2018	Benelux Pest 2018	www.beneluxpest.nl	Veldhoven

New Killgerm Employees

Hallo,

Ik ben Stijn van Noppen en ik ben sinds medio april 2017 werkzaam bij Killgerm Benelux. Ik ben 19 jaar oud en woonachtig in Arendonk (België). Ik heb een relatie met Charlotte van der Eycken, de dochter van Nick van der Eycken. Mijn grootste hobby is voetbal. Ik houd ook van lekker eten en plezier maken met vrienden. Ik kan mezelf omschrijven als een rustige jongen, sportief (stilst zitten is voor mij geen optie) en iemand die heel graag mensen helpt. Killgerm geeft me een goed gevoel en laat me goed thuisvoelen in het bedrijf. Daarom hoop ik nog lang deel uit te kunnen maken van het Killgerm Team.

Groetjes,
Stijn van Noppen

Nieuwe Marketing Manager Killgerm Group

Shane Spence is sinds maart de nieuwe Marketing Manager van de Killgerm Group. Hij heeft die positie overgenomen van Amanda Comish die de functie 10 jaar heeft vervuld. Shane is verantwoordelijk voor alle ontwerpen, marketing, communicatie en evenementen van zowel Killgerm als PestWest in Engeland maar ook in andere landen. Eén van zijn belangrijkste taken zal zijn dat alle documenten en informatie eenzelfde format en uitstraling hebben. Ook zullen klanten regelmatig voorzien worden van alle nieuwtjes en ontwikkelingen binnen de Killgerm Group.

Shane over zijn nieuwe baan: "Ik ben blij dat ik voor zo'n modern en sterk in de markt gevestigd bedrijf mag werken. De plaagdierindustrie is helemaal nieuw voor mij. Maar mijn vriendelijke en deskundige collega's helpen mij om me zo snel mogelijk in te werken."

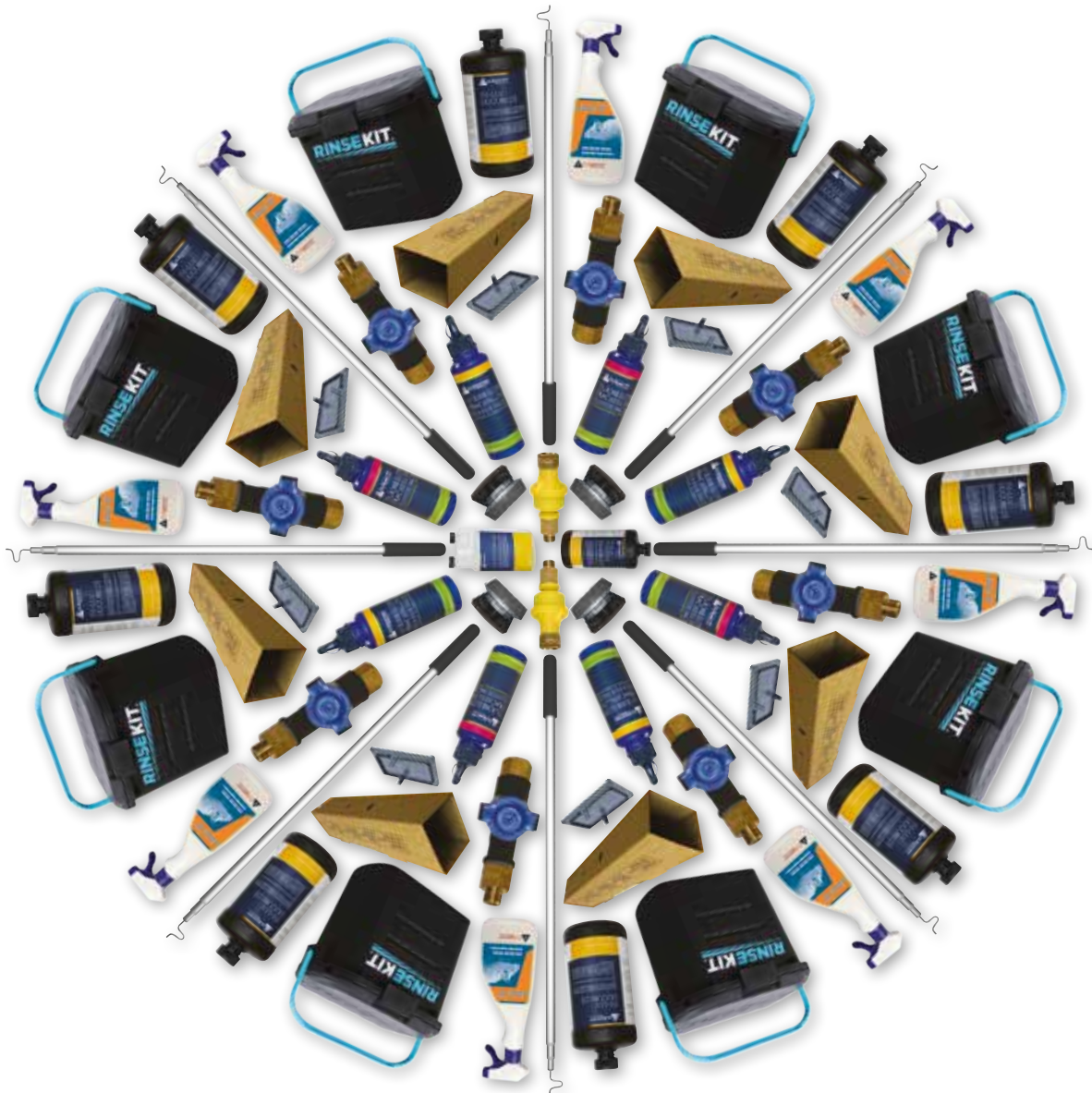
Killgerm benoemt een nieuwe Business Development Manager

Met ingang van 3 april is Brady Hudson benoemd als Business Development Manager bij Killgerm International. Doordat ze meer dan 11 jaar gewerkt heeft bij Bell Laboratories als Business Manager voor zowel Engeland als Europa en Afrika, heeft Brady veel ervaring op het plaagdierbestrijdingsgebied. Door haar kennis en contacten is zij een bekende persoon binnen de plaagdierindustrie.

In haar nieuw gecreëerde baan zal Brady zich speciaal bezighouden met een aantal belangrijke klantencontacten en productcategorieën, maar ook met het vinden van nieuwe afzetgebieden voor Killgerm. In een reactie op de benoeming, zegt Rupert Broome, Managing Director van Killgerm: "Ik ben blij dat Brady tot de Killgermfamilie is toegetreden. Zij is erg toegewijd en heeft een uitstekende staat van dienst op het gebied van uitdagingen en successen. Iedereen is blij met haar komst en we verheugen ons er op haar te ondersteunen in haar nieuwe positie."

Bij ons bent u
in veilige handen!

www.killgerm.nl

Nieuwe producten die het
verschil kunnen maken

Neem een kijkje in onze Online Catalogus via
www.killgerm.nl/onlinecatalogus om de laatste nieuwe
producten te ontdekken

GEbruIK BIOCIDEN VEILIG. LEES ALTIJD HET ETIKET EN
DE PRODUCTINFORMATIE VOOR GEbruIK.

Killgerm Benelux n.v.
Koeybleuken 12, 2300 Turnhout (B)
Tel: +32 (0)14 44 22 70
Fax: +32 (0)14 47 93 48
E-mail: verkoop@killgerm.com

Killgerm Nederland b.v.
Nieuwstraat 51-A, 5126 CB Gilze (NL)
Tel: +31 (0)76 548 4650
Fax: +31 (0)161 456 912
E-mail: verkoop-nl@killgerm.com

Wij ondersteunen u met
NIEUWE tools voor een
succesvolle plaagdierbeheersing!

Soms zijn het de kleine extra's die het verschil
kunnen maken bij tijdrovende klussen zodat
snelle resultaten behaald kunnen worden zonder
dat de kwaliteit daarbij verloren gaat. Wij bij
Killgerm begrijpen hoe waardevol uw tijd is en
zijn voortdurend op zoek naar producten die
voor u een verschil kunnen maken.

SAMEN komen we tot de
beste oplossing!